

หนังสือ

มูลบท บรรพกิจ

ว่า ด้วย อักษร ทั้ง ๔๔ อักษร

แบ่ง ออกเป็น ๓ อย่าง

คือสูง กลาง ต่ำ แล้ว แจกออกไป เป็น หมู่ ๆ

ตั้งแต่ ก กา, กณ, กง, กก, กต, กบ, กม, เกย.

และ มี สำเนียง ตามไม้เอกโทตรี จัตวา

ทั้ง กล่าว มา นี้

พระยา ศรีสุนทร โวหาร (น้อย)

เจ้า กรม พระ อาดิภรณ์ เรียบเรียง

ปก แข็ง ราคา ๑ บาท

โรง พิมพ์ พิศาล บรมณินท์

ร, ศ, ๑๒๕

ขอทบทวนความรู้

ก่อนสอบ

วิชาภาษาอังกฤษ

ส. ๑๐

นางสาวอริสรา

หนังสือ

มูลบท บรรพกิจ

ว่าด้วย อักษร ทั้ง ๔๔ อักษร

แบ่ง ออกเป็น ๓ อย่าง

คือสูง กลาง ต่ำ แล้วแจกออกไปเป็นหมู่ ๆ

ตั้งแต่ ก กา, กข, กค, กค, กค, กค, กค, กค.

และผันสำเนียง ตามไม้เอกโทตรี จัตวา

ทั้ง กล่าวมานี้

พระยา ศรีสุนทร โวหาร (น้อย)

เจ้า กรม พระ อาลักษณ์ เรียบเรียง

ปก แข็ง ราคา ๑ บาท

โรง พิมพ์พิศาล บรรณนิค

ร, ศ, ๑๒๕

พระยาศรีสุนทรโวหาร

๑ ศุภมัสตฺ ฤกษ์กักราช ๑๒รกต เอฬ กะสังวัจฺจระ
 มฤคศิระมาศ กภาพักษ์ ฤทธิยติถิ พุฒวาร บริเฉท กาลกำหนด
 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระ จุลจอม
 เกล้า เจ้า อยู่หัว เสด็จ ณะ พระที่นั่ง เก่ง ราชฤทธิ พระบรม
 ราชวงษานุวงษ์ และ ข้าราชการ เฝ้า เบื้อง บาทบกช มาศ
 โดย ลำดับ พระเจ้า ราชวรวงษ์เธอ กรมหมื่น อักษร ศาสน
 โสภณ ได้นำ ต้น ฉบับ แบบ สอน หนังสือไทย ที่ ๑ ชื่อ มลบท
 บรรพกิจ ที่ ๒ ชื่อ วาหนิตี นิกร ที่ ๓ ชื่อ อักษร ประโยค
 ที่ ๔ ชื่อ สังโยค พิธาน ที่ ๕ ชื่อ พิศาล การันต์ ๕ เรื่องนี้
 ขึ้นทุกเกล้า ฯ ถวาย จึงมี พระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ
 ให้ พระเจ้า ราชวรวงษ์เธอ กรมหมื่น อักษร ศาสนโสภณ
 ลงพิมพ์ ที่ โรงพิมพ์ หลวงใน พระ บรม มหาราช วัง ๒๐๐๐
 ฉบับ เพื่อไว้สำหรับ เป็น แบบ ให้ กุลบุตร ศึกษาเล่าเรียน
 หนังสือไทย เป็น เครื่อง เรือง บัญญา ให้ ได้ ความ ฉลาด
 รู้ ใช้อักษร ไม่เกราให้ ถูก ถ้วน ชำนาญ ชัด เจน กว้าง ขวาง
 เปน คุณ แก่ ราชการ สืบไป

- ๑ หลวง สารประเสริฐ น้อย นาม เต็ม
คิด จัด จำแนก เต็ม ต่อ ตั้ง
โต พร้อง ปราชญ์ เชน เสริม แหม ไล่ เทอญ พ่อ
ทัน แท้ นโม ทั้ง หมู่ ไม้ ไเอก ไท ะ
- ๑ ระบิ นระบอบ นี้ นาม สฤษดิ์
มลบท บวรพกิจ ประกอบ ถ้อย
สำหรับ ผู้ก สอน ศิษย์ แรก เริ่ม เรียน ฤา
จง พ่อ หนู น้อย น้อย เล่า อ้อ อำน จำ ะ
- ๑ เอก องค์ ทรง ภาค พัน พรรณา
พระ เบิก บงกช บาน คดี คล้อย
ปวง สัตว์ เสน่ห นิทรา เตือน ตื่น
สรวม บาท พระนั น สร้อย เทริด เคียร ะ
- ๑ ดวง เตียว โอภาษ พัน พัน ทิวา กรเซย
บาน เบิก บงกช คลา คดี คล้อย
เตือน สัตว์ ส่าง นิทรา ไล่ ผ่อง ภาค ตรี แส
บัว บาท เรณู สร้อย เทริด เกล้า เภาเกษม ะ
- ๑ ประนท บทเรศ เบื้อง บัว ษย์
สมเด็จ พระสัมพุทธ ภาค พัน
จุฬา ติลก พิสุทธิ เทเวศร์
พระ ถ่วง พระดับ ถัน โลก แล้ว เถอ เหล็ก ะ

- ๑ วาจี กายจิตว์ น้อม นมัสการ
 พระ ศาสตล ยาจารย์ เจิต หล้า
 ทรง พุทธิ พิตธิ ญาณ ยล จบ
 ไพโรจ เรือง รัตน จ้า แจ่ม พัน พัน แสง ๖๖
- ๒ ไทพิช ธรรม ที่อ้าง เอา ธรรม มวญ แเฮ
 นาม หนึ่ง ปริยัติ ยิง แก้ว
 หนึ่ง โลกุตระ สรวง สัตว์ ไส สว่าง
 สอง สิ่ง สอง มิต แฉ่ว พ่าง พัน พันธมา ๖๗
- ๓ สี่ยศ แยก คู่ ไต่ อัมภาริย์
 ตบวง เบญจพิช มาร มวก แฉ่ว
 ไต่ย เสด็จ พระผู้ บาน บุญ บาป บั๊นา
 ฤทธิวา โสย แพร้ว เพริศ พร้อม ศุขเกษม ๖๘
- ๔ อุตมงค์ โกเมศ แม่น กุสุมาลย์
 แสง เนตร สอง เสนอ ปาน ปทีป แก้ว
 เสาวคนธ์ คู่ ใจ บาน โอษฐ์ เทียบ ฐป นา
 บุชิต ไตรย รัตน์ แพร้ว พรั่ง พร้อม เอน ทริย์ ๖๙
- ๕ อำนาจ อัน นอบ น้อม ไตรย รัตน์
 สรรวม สร้าง สรรพ พิบัติ พิ บาก เศว้า
 มงคล ศิริ พิพัฒน์ พล เพิ่ม ข้า แเฮ
 อานภาพ พระ เกตุ เกศา สบ สิ้น สิ่ง ประสงค์ ๗๐

© นโม พุทธาย สัทธํ | ๗

๑. นโม พุทธाय สัทธํ อ อ อ อ อ อ อ

ຄຸດາ ກາກ ເຂ ແຂໂອໂອ ໂອ ເກາ ອໍາລະ ັະ

© กบขคคตบง จคชชณญ ฏฏฐฐทตมณ
ดตถทถน บบปณณพพภม ยรลวคษลหฬือช ษะ

๑ ตอน ก ๗ ตอน ๑ ๖ ตอน ฏ ๖ ตอน ท ๖
 ตอน บ ๙ ตอน ย ๑๑ รวมเป็น ๔๔ ตัว ๆ นี้เรียกว่า
 พยัญชนะ รวมเข้า กับ สระ เรียกว่าอักษร ใน อักษร ๔๔ ตัวนี้
 แจกออก เป็น อักษรสูง ๑๑ อักษรกลาง ๙ อักษรต่ำ ๒๔
 สาม หมู่ นี้ เรียกว่า ไตรยางศ์

๑ อักษรสูง ๑๓ ตัว คือ ข ฃ ฉ ถ ผ ภ โ พ ส ห

๐ อักษร กถา ๙ ทวคธ กจกฏตบปอ

© ព្រះបាទ ហ៊ុន សែន ក្រុង ឥសាន្ត ធីតា

ทธน พฟภม ยรตวพย

ไม้เอก	๑	}	สำหรับฝน อักษร ๓ หมู่
ไม้โท	๒		
ไม้ตรี	๓		
ไม้จัตวา	๔		
กาะบาท	๕		
ต้น กา	๖	}	สำหรับเขียนไว้บน พอง มั่นท์ และ พิน
ฝน ทอง	๗		
พอง มั่นท์	๘	}	สำหรับเขียนไว้บน พอง มั่นท์ และ พิน
วิสัยชะนี	๙		
ทันทชาฏ	๑๐		
ไม้ไต่คู้	๑๑		
นิกหิต	๑๒		
นฤคหิต	๑๓	}	สำหรับเขียนไว้บน สระ ดังนี้
	๑๔		
	๑๕		
	๑๖		
	๑๗		
โคมุต	๑๘	}	สำหรับเขียน สุต ห้าย และ ที่จบเรื่อง ความ
มุลิกทนต์	๑๙		
พิน หนู	๒๐		

ทาง กังหัน
หัน อากาศ
ไม้ดี

สำหรับ ผัด บน คือ ตั้ง นี้
กัน
ขึ้น
คน
เป็น ต้น

สระ อา	คือ ลาก ข้าง	า
สระ อี	คือ ฟิน	ิ
สระ อึ	คือ ฟิน	ึ
สระ อื	คือ ฟิน	ุ
สระ อือ	คือ ฟิน	ู
สระ เ	คือ ลาก ขึ้น	เ
สระ อุ	คือ ลาก ขึ้น	ุ
๑๕ สระ เอ	คือ ไม่น้ำ ขึ้น หนึ่ง	เ
สระ แอ	คือ ไม่น้ำ สอง ขึ้น	แ
สระ ไอ	คือ ไม่น้ำ ตาย	ไ
สระ โอ	คือ ไม่น้ำ วัน	อ
สระ โอ	คือ ไม่น้ำ ใจ	โ
สระ เอา	คือ ไม่น้ำ กับ ลาก ข้าง	เ
สระ อำ	คือ นฤคหิตจุด บน ลาก ข้าง	ำ
สระ อะ	คือ ประวิสัยชนะนี้ข้างหลัง	ะ

๑ อี อึ อือ ๔ ตัวนี้ ชื่อ วิสสะเสียงสั้น นอกจาก ๔ ตัว
นี้ชื่อ ที่ชนะ สำเนียงยาว

ฤ ฤา ฤา ๔ ตัวนี้ก็นับเข้าในสระมาแต่สังสกฤตเอาตัว หน้าไม่ได้

ในวิธีอักษรไทย สระ ออไม่มีตัว จะใช้ ต้องเอา ตัว อ เคียง
เข้าเหมือน อย่าง กอไม้ ก่ออิฐ ไก่ ก้อเป็นต้น

๑ อักษรสูง ๑๑ ตัวนี้เอา สระ ประ สม เข้า เอา ออก เสียง
ตามสระ เป็นแม่ ก กา ดังนี้

ข ขา ขิ ขี ขี้ ขุ ขู เข แห ไห ไร่ เขา ข่า ชะ
ช ชา ชิ ชี ชี้ ชุ ชู เช แห ไห ไร่ เขา ข่า ชะ
ฌ ฌา ฌิ ฌี ฌี้ ฌุ ฌู ฌเ แห ไห ไร่ เขา ข่า ฌะ
ฐ ฐา ฐิ ฐี ฐี้ ฐุ ฐู ฐเ แห ไห ไร่ เขา ข่า ฐะ
ถ ถา ถิ ถี ถี้ ถุ ถู ถเ แห ไห ไร่ เขา ถ่า ถะ
ผ ผา ผิ ผี ผี้ ผุ ผู ผเ แห ไห ไร่ เขา ผ่า ผะ
ฝ ฝา ฝิ ฝี ฝี้ ฝุ ฝู ฝเ แห ไห ไร่ เขา ฝ่า ฝะ
ศ ศา ศิ ศี ศี้ ศุ ศู ศเ แห ไห ไร่ เขา ศ่า ศะ
ษ ษา ษิ ษี ษี้ ษุ ษู ษเ แห ไห ไร่ เขา ษ่า ษะ
ส สา สิ สี สี้ สุ สู สเ แห ไห ไร่ เขา ส่า สะ
ห หา หิ หี หี้ หุ หู หเ แห ไห ไร่ เขา ห่า หะ

๑ อักษรสูง ๑๑ ตัวนี้แยกออกเป็นแม่ ก กา นั้น ผันด้วย
ไม้ ๖ ตัวหนึ่งเป็น ๓ คำ เว้นแต่คำตาย ๔ ตัว คือ
อิ ี ุ ะ นอกนั้นผันทั้งรูป หางโค ดังนี้

័ ា ា ិ ិ ិ ិ ា ា ោ ោ
 ា ា ិ ិ ិ ិ ា ា ោ ោ
 ិ ិ ា ា ិ ិ ិ ិ ោ ោ
 ៃ ៃ ៃ ោ ា ា
 ៃ ៃ ៃ ោ ា
 ៃ ៃ ៃ ោ ា
 ័ ា ា ិ ិ ិ ិ ា ា ោ ោ
 ា ា ិ ិ ិ ិ ា ា ោ ោ
 ិ ិ ា ា ិ ិ ិ ិ ោ ោ
 ៃ ៃ ៃ ោ ា ា
 ៃ ៃ ៃ ោ ា
 ៃ ៃ ៃ ោ ា
 ័ ា ា ិ ិ ិ ិ ា ា ោ ោ
 ា ា ិ ិ ិ ិ ា ា ោ ោ
 ិ ិ ា ា ិ ិ ិ ិ ោ ោ
 ៃ ៃ ៃ ោ ា ា
 ៃ ៃ ៃ ោ ា
 ៃ ៃ ៃ ោ ា

០ ឆ ឆា ឆិ ឆ្លា ឆ្លង ឆ្ម ឆ្ម ឆ្ម ឆ្ម
ឆ្ម ឆ្មា ឆ្មា ឆ្មា ឆ្មា ឆ្មា ឆ្មា ឆ្មា
ឆ្មា ឆ្មា ឆ្មា ឆ្មា ឆ្មា ឆ្មា ឆ្មា ឆ្មា
ឆ្មា ឆ្មា ឆ្មា ឆ្មា ឆ្មា ឆ្មា ឆ្មា ឆ្មា
ឆ្មា ឆ្មា ឆ្មា ឆ្មា ឆ្មា ឆ្មា ឆ្មា ឆ្មា

០ ព ពា ពិ ពិ ពិ ពិ ពុ ពុ ពេ ពេ
ព ពា ពា ពា ពា ពា ពា ពា
ពា ពា ពា ពា ពា ពា ពា ពា
ពា ពា ពា ពា ពា ពា ពា ពា
ពា ពា ពា ពា ពា ពា ពា ពា

០ ដ ដា ដិ ដិ ដិ ដិ ដុ ដុ ដេ ដេ
ដ ដា ដា ដា ដា ដា ដា ដា
ដា ដា ដា ដា ដា ដា ដា ដា
ដា ដា ដា ដា ដា ដា ដា ដា
ដា ដា ដា ដា ដា ដា ដា ដា

๑ อักษรกลาง ๙ ตัวนี้เข้าสระประสมเข้าได้ ออกเสียงตามสระ

ก	กา	กิ	กี	กึ	กือ	กู	กุ	เก	แก	ไก	กิ	โก	เกา	ท่า	กะ
จ	จา	จิ	จี	จึ	จือ	จุ	จู	เจ	แจ	จไ	จิ	โจ	จเา	จ่า	จะ
ฉ	ชา	ชิ	ชี	ชึ	ชือ	ชู	ชู	เช	แช	ชไ	ชิ	โช	เชา	ชา	ชะ
ฉ	ชา	ชิ	ชี	ชึ	ชือ	ชู	ชู	เช	แช	ชไ	ชิ	โช	เชา	ชา	ชะ

๑ อักษรกลาง ๗ ที่แจกออกเป็นแม่ ก กา นั้น ดังนี้ ด้วย
 ไม่ ๒๗ + ตัวหนึ่งเป็น ๕ คำ เว้นแต่ กิ กั กุ กระ คำตายนั้น
 ไม่ ได้ นอกนั้นล้วนตั้งรูปน่าจำ ดังนี้

[illegible]

ไต่ ไต้ ไต่ ไต่ ไต้ ไต่ เต้า เต้า เต้า ท่า ท่า ท่า
โต โต โต โต เต้า เต้า ท่า ท่า ตะ

ต้ ต้ ต้ ท่า ท่า ท่า ตี้ ตี้ ตี้ ตี้ ตี้ ตี้
๐ ท ต้ ทา ท่า ตี ตี้ ตี้ ตี้ ตี้ ตี้

ต้ ต้ ต้ เต้า เต้า เต้า เต้า เต้า เต้า ไต่ ไต้ ไต้
ต ต ต เต้า เต้า เต้า เต้า ไต่ ไต้

ไต่ ไต้ ไต่ ไต่ ไต้ ไต้ เต้า เต้า เต้า ท่า ท่า ท่า
โต โต โต โต เต้า เต้า ท่า ท่า ตะ

บ บ บ บ่า บ่า บ่า บี้ บี้ บี้ บี้ บี้ บี้
๐ บ บ บ่า บ่า บี้ บี้ บี้ บี้ บี้ บี้

บ บ บ เบ้า เบ้า เบ้า เบ้า เบ้า เบ้า ไบ ไบ ไบ
บ บ บ เบ้า เบ้า เบ้า เบ้า ไบ ไบ

ไบ ไบ ไบ ไบ ไบ ไบ เบ้า เบ้า เบ้า บ่า บ่า บ่า
ไบ ไบ ไบ ไบ เบ้า เบ้า บ่า บ่า นะ

บ บ บ บ่า บ่า บ่า บี้ บี้ บี้ บี้ บี้ บี้
๐ บ บ บ่า บ่า บี้ บี้ บี้ บี้ บี้ บี้

บ บ บ เบ้า เบ้า เบ้า เบ้า เบ้า เบ้า ไบ ไบ ไบ
บ บ บ เบ้า เบ้า เบ้า เบ้า ไบ ไบ

โป๋ โป๋ โป๋ โป๋ โป๋ โป๋ เป้า เป้า เป้า เป้า เป้า เป้า
โป โป โป โป เป้า เป้า เป้า เป้า เป้า เป้า

อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ
๐ อ อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ

อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ
อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ

อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ
อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ

๐ อักษรท่า ๒๔ นั้น เอาสระ ประสมเข้าเล่าออกเสียง
ตามสระ เปนแม่ ก กา ดังนี้

ค คา คี คิ คึ คื คึ คู เค แคะ ไค ไค ไค เคา คำ คะ
ค คา คี คิ คึ คื คึ คู เค แคะ ไค ไค ไค เคา คำ คะ
ฅ ฅา ฅิ ฅิ ฅึ ฅื ฅึ ฅู ฅเ แฅ ฅเ ฅเ ฅเ ฅเ ฅเ ฅเ
ง งาม งิ งิ งิ งิ งิ งิ งเ แง งาม งาม งาม งาม งาม
ช ชา ชิ ชิ ชิ ชิ ชิ ชิ ชเ แช ไซ ไซ ไซ ไซ ไซ ไซ
ช ชา ชิ ชิ ชิ ชิ ชิ ชิ ชเ แช ไซ ไซ ไซ ไซ ไซ ไซ
ฌ ฌา ฌิ ฌิ ฌิ ฌิ ฌิ ฌิ ฌเ แฌ ฌเ ฌเ ฌเ ฌเ ฌเ

ฅ ฅา ฅิ ฅี ฅื ฅึ ฅุ ฅู ฅเ ฅแ ฅไ ฅใ ฅเ ฅา ฅำ ฅะ
 ฅม ฅมา ฅมิ ฅมี ฅมื ฅมุ ฅมู ฅเม ฅแม ฅไม ฅมู ฅมา ฅำ ฅะ
 ฅณ ฅนา ฅนิ ฅนี ฅนื ฅนุ ฅนู ฅเน ฅแน ฅไน ฅนุ ฅเนา ฅนำ ฅะ
 ฅท ฅทา ฅติ ฅที ฅติ ฅุ ฅตู ฅเท ฅแท ฅไท ฅโต ฅโต ฅทา ฅำ ฅะ
 ฅธ ฅธา ฅธิ ฅธี ฅธิ ฅุ ฅฐ ฅธเ ฅธแ ฅธไ ฅธู ฅธเ ฅธำ ฅธะ
 ฅน ฅนา ฅนิ ฅนี ฅนื ฅนุ ฅนู ฅเน ฅแน ฅไน ฅนุ ฅเนา ฅนำ ฅะ
 ฅพ ฅพา ฅพิ ฅพี ฅพิ ฅุ ฅพู ฅเพ ฅแพ ฅไพ ฅไพ ฅพา ฅำ ฅะ
 ฅฟ ฅฟา ฅฟิ ฅฟี ฅฟิ ฅุ ฅฟู ฅเฟ ฅแฟ ฅฟไ ฅฟู ฅเฟา ฅำ ฅะ
 ฅภ ฅภา ฅภิ ฅภี ฅภื ฅภุ ฅภู ฅภเ ฅภแ ฅภไ ฅภู ฅภเ ฅภำ ฅภะ
 ฅม ฅมา ฅมิ ฅมี ฅมื ฅมุ ฅมู ฅเม ฅแม ฅไม ฅมู ฅมา ฅำ ฅะ
 ฅย ฅยา ฅยิ ฅयी ฅยื ฅยุ ฅยู ฅเย ฅเย ฅยไ ฅยู ฅเยา ฅำ ฅะ
 ฅร ฅรา ฅริ ฅรี ฅริ ฅุ ฅรู ฅเร ฅแร ฅไร ฅรู ฅเร ฅรำ ฅระ
 ฅด ฅดา ฅดิ ฅดี ฅดื ฅดุ ฅดู ฅเด ฅแด ฅได ฅดู ฅเดา ฅำ ฅะ
 ฅจ ฅจา ฅจิ ฅจี ฅจื ฅจุ ฅจู ฅเจ ฅแจ ฅจไ ฅจู ฅเจ ฅจำ ฅะ
 ฅฟ ฅฟา ฅฟิ ฅฟี ฅฟิ ฅุ ฅฟู ฅเฟ ฅแฟ ฅฟไ ฅฟู ฅเฟา ฅำ ฅะ
 ฅช ฅชา ฅชิ ฅชี ฅชื ฅชู ฅชู ฅเช ฅเช ฅชไ ฅชู ฅเชา ฅำ ฅะ

[illegible]

◎ ឡ ឡា ឡាំ ឡិ ឡី ឡី ឡី ឡុ ឡូ ឡ្ន ឡេ ឡើ
 ឡា ឡាំ ឡី ឡី ឡ្ន ឡេ
 ឡេ ឡើ ឡៃ ឡៃ ឡៃ ឡៃ ឡៃ ឡោ ឡើ ឡាំ ឡាំ ឡះ
 ឡេ ឡៃ ឡៃ ឡៃ ឡៃ ឡោ ឡាំ

◎ ឡ ឡា ឡាំ ឡិ ឡី ឡី ឡី ឡី ឡុ ឡូ ឡ្ន ឡេ ឡើ
 ឡា ឡាំ ឡី ឡី ឡ្ន ឡេ
 ឡេ ឡើ ឡៃ ឡៃ ឡៃ ឡៃ ឡៃ ឡោ ឡើ ឡាំ ឡាំ ឡះ
 ឡេ ឡៃ ឡៃ ឡៃ ឡៃ ឡោ ឡាំ

◎ ឈ ឈា ឈាំ ឈិ ឈី ឈី ឈី ឈី ឈុ ឈូ ឈ្ន ឈេ ឈើ
 ឈា ឈាំ ឈី ឈី ឈ្ន ឈេ
 ឈេ ឈើ ឈៃ ឈៃ ឈៃ ឈៃ ឈៃ ឈោ ឈើ ឈាំ ឈាំ ឈះ
 ឈេ ឈៃ ឈៃ ឈៃ ឈៃ ឈោ ឈាំ

◎ ឈ ឈា ឈាំ ឈិ ឈី ឈី ឈី ឈី ឈុ ឈូ ឈ្ន ឈេ ឈើ
 ឈា ឈាំ ឈី ឈី ឈ្ន ឈេ
 ឈេ ឈើ ឈៃ ឈៃ ឈៃ ឈៃ ឈៃ ឈោ ឈើ ឈាំ ឈាំ ឈះ
 ឈេ ឈៃ ឈៃ ឈៃ ឈៃ ឈោ ឈាំ

◎ ត តា តាំ តិ តី តី តី តី តុ តូ ត្ន តេ តើ
 តា តាំ តី តី ត្ន តេ
 តេ តើ តៃ តៃ តៃ តៃ តៃ តោ តើ តាំ តាំ តះ
 តេ តៃ តៃ តៃ តៃ តោ តាំ

๐ น น้ นา น้า นิ นี นี นี นี นุ นู นู เน เน
 น น้า นี นี นู เน
 แเน เน ไน ไน ไน ไน ไน เน น้า น้า น้า นะ
 เน ไน ไน ไน เน น้า

๐ พ พั พา พ้า พิ พื พี้ พั พุ พุ พุ เพ เพ
 พ พ่า พี พี้ พุ เพ
 แพ แพ้ ไพ พัย โป ไร่ ไร ไร่ เพา เพ้า พ้า พะ
 แพ้ ไร่ ไร่ ไร่ เพา พ้า

๐ พ พั พา พ้า พิ พื พี้ พั พุ พุ พุ เพ เพ
 พ พ่า พี พี้ พุ เพ
 แพ แพ้ ไพ พัย โป ไร่ ไร ไร่ เพา เพ้า พ้า พะ
 แพ้ ไร่ ไร่ ไร่ เพา พ้า

๐ ภ ภา ภา ภา ภิ ภี ภี ภี ภุ ภุ ภุ เก เก
 ภ ภา ภี ภี ภุ เก
 แก แก่ ไก ไร่ ไร่ ไร่ ไร่ เกา เก้า ภา ภา
 แก่ ไร่ ไร่ ไร่ เกา ภา

๐ ม มั มา ม้า มิ มี มี มี มี มุ มุ มุ เม เม
 ม ม่า มี มี มี มี
 แม แม่ ไม ไร่ ไร่ ไร่ ไร่ ไม ไม มา ม้า ม้า
 แม่ ไม ไร่ ไร่ ไม มา ม้า

๐ ย ยั ยา ย้า ยิ ยี ยี ยี ยี ยุ ยุ ยุ เย เย
 ย ย่า ยี ยี ยี ยี
 แย แย่ ไย ไร่ ไร่ ไร่ ไร่ ไย ไย เยา เยา ย่า ย่า ยะ
 แย่ ไร่ ไร่ ไร่ ไร่ เยา ย่า

๑ ร รั ภา ภา วิ รั รั รั รั รั รั รั รั
 รั รั รั รั รั รั รั รั
 แว แว ไร ไร ไร ไร ไร ไร ไร ไร ไร ไร
 แว ไร ไร ไร ไร ไร ไร ไร ไร
 ๒ ต ถ์ ถา ถ้า ถิ ถึ ถึ ถึ ถึ ถึ ถึ ถึ ถึ
 ถ์ ถ้า ถึ ถึ ถึ ถึ ถึ ถึ ถึ ถึ
 แถ แถ ไล ไล ไล ไล ไล ไล ไล ไล ไล ไล
 แถ ไล ไล ไล ไล ไล ไล ไล ไล ไล ไล
 ๓ ว วั วา วั วิ วั วั วั วั วั วั วั วั
 วั วั วั วั วั วั วั วั วั วั
 แว แว ไว ไว ไว ไว ไว ไว ไว ไว ไว ไว
 แว ไว ไว ไว ไว ไว ไว ไว ไว ไว ไว
 ๔ พ ฬ ฬ้า ฬ้า พิ ฬิ ฬิ ฬิ ฬิ ฬิ ฬิ ฬิ ฬิ
 ฬ ฬ้า ฬิ ฬิ ฬิ ฬิ ฬิ ฬิ ฬิ ฬิ
 แฬ แฬ ฬ ฬ ฬ ฬ ฬ ฬ ฬ ฬ ฬ ฬ
 แฬ ฬ ฬ ฬ ฬ ฬ ฬ ฬ ฬ ฬ ฬ ฬ
 ๕ ฮ ฮั ฮา ฮ้า ฮิ ฮึ ฮึ ฮึ ฮึ ฮึ ฮึ ฮึ ฮึ
 ฮ ฮ้า ฮึ ฮึ ฮึ ฮึ ฮึ ฮึ ฮึ ฮึ
 แฮ แฮ ไฮ ไฮ ไฮ ไฮ ไฮ ไฮ ไฮ ไฮ ไฮ ไฮ
 แฮ ไฮ ไฮ ไฮ ไฮ ไฮ ไฮ ไฮ ไฮ ไฮ ไฮ

๐ อนึ่งพึงให้รู้จักคำที่จะต้องใช้ ไม้ม้วนโดยกำหนดไว้ ๒๐ คำดังนี้

ไผ่ผืน สมใจ ให้ทาน ภาชนะ ผ้าไหม สดใส ใครไปมา จะใคร่ได้ ยอใย สิ่งใด ของใช้ หดหด ใสไคล หมิงสระบัว เปนใบ ภาชนะ ผู้ใหญ่ ทางไกล มิใช่ ตอกแกมใบ ๐ คำใช้ ไม้ม้วนในจินตามณี มีกำหนดว่า ๘๐ แต่ข้าพเจ้าเห็นว่าจะไม่สิ้นเชิง ควรจะกำหนดว่าคำ นอกจากที่บังคับไว้ ๒๐ แล้ว ก็ควรใช้ ไม้ม้วนทั้งสิ้น

๐ อักษรคำตายในแม่ ก กา ทั้ง ๓ หมู่ซึ่งแจกออกตัวละ ๔ คำนั้นถึงผันด้วยไม้เอกโทไม้ไต่ก็แต่ลำ เนียง เปน

หน้า	} ตามอักษร คำตาย	อักษรสูง	} เสียงต่ำ ดังคือ	จิ ชี ชุ ชะ
เบา				

คำตายอักษรต่ำเสียงสูงขึ้น คือ คิ คี คุ คะ เปนดังนี้ทุกตัว ทั้ง ๓ หมู่ พึงสังเกตดูก็ จะรู้ว่าเสียง แปรดกัน

ดูคำเหล่านี้

จักขุ	} เอะ อะ	} ตาม ฉะ
ไฟคุ		

- ๑ ราชา ว่า แก่ เสนี ใครรู้คะตี วารี่นี้เท่าใดนา
- ๑ ข้าเฝ้าเล่าแก่ราชา ว่าพระมหา วารี่นี้ใช้ใหญ่โต
- ๑ ไหลมาแต่ในคอโค แผลไปใหญ่โต มะโหฬ้า ถ้ำน้ำไหล
- ๑ บาฬิมิได้แก่ไซ ข้าพเจ้าเข้าใจ ผู้ใหญ่ผู้เฒ่าเล่ามา
- ๑ ว่ามีพระยา สกุนา ใหญ่โต มะโหฬ้า กายาเท่าเขาควาย
- ๑ ชื่อว่า พระยา สกุนา ที่ ใครรู้คะตี วารี่นี้โตเท่าใด
- ๑ โยโสโผผาไป พอพระศรีโดย จะใกล้โพธิ์โพธิ์เวลา
- ๑ แลไปไม่ปะพะสุธา ย่อท้อ รอร่า ชีวาก็จะประโดย
- ๑ พอปลามาในน้ำไหล สกุนาตาไป อาไศรยที่คี่สะปลา

- ๑ ฉะแง้แลไปไกลตา จำของปลาทว่าขอชะมาชะไทย
- ๑ วารี่ที่เราจะไป ใกล้หรือว่าไกล ข้าไหวจะขอ มรคา
- ๑ ปลาทว่าข้าเจ้าเขวภา มิได้ไปมา อาไศรยอยู่ต่อธรณี

๑ สกุนดาอาโลยชีวี ลาปลาจระลีสุที่ภูมอาไศรย ๑ ข้าเฝ้า
 เล่าแก่ภูวไนย พระเจ้าเข้าใจ ฤไทยว่าเหวเภา จำไป
 ในเทลเวลา พยุใหญ่มา เกตวาก็เหเซไป ๑ สมอก็เกา
 เสาใบ ทะลปรุไป น้ำไหลเข้าลำสำเภ ๑ ฉี่น้ำข้าไต่
 ใบเสา เจ้าก้ามข้าเภา ลำเภาระยาคว่าไป ราชาคว่ามือ
 อรไทย เภาผ้าสะไบ ท่อไฉ้ไม่ไกล गया ๑ ถ้ำแก่เภา
 แม่เสนา น้ำเข้าหูกา จรเข้เหวเภาไป ๑ ราชานารีว่าไร
 มีก้ามจำใจ จำไปพอประพะสุภา ๑ มีไม้ไทรใหญ่ใบหนา
 เข้าไปโยธา เวลาพอคำว่าไร ขา จบแม่ ก กา ขะ

๑ อักษร ๔๔ ประสมสระแจกแม่ ก กา ทั้งนั้น ด้วย

ไม้ } ก็ยังหาพอใช้ คำภาษาไทยไม่ ต้องคิด ประ สม สระ

แปน แม่ กน กง กก กต กบ กม เกย แจกเรียงตัว

ไปตามลำดับ แล้วนั้นไม้ } ในแม่ กน กง กม เกย

ที่ควร จะผันได้ ประสมคำใช้ต่อไป และตัวสกต นั้น ถ้าจะ
 ว่าย่อๆ พอสำเนียงใช้ ในภาษาไทย ก็ให้กำหนดจำแต่ย่อ
 ดังนี้ก่อน คือ กน สกต น กง สกต ง กก สกต ก
 กต สกต ต กบ สกต บ กม สกต ม เกย สกต ย ว อ ขะ

เท่านี้ พอใช้สกดในคำภาษาไทย ที่ตัวสกดมีต่างออกไปนั้น เพื่อจะใช้สกดให้ต้อง กับ อักษรอื่น คือภาษามคธ เป็นต้น จะแจกไว้ ในสังโยคพิธานข้างต่อไป ะ

๑ อักษรสูง ๑๑ แจกในแม่ กน ดังนี้ ะ

๑ ขน ขัน ขาน ขิน ขิ่น ขิ้น ขั้น ขุน ขูน
 เชน แชน ไชน ขอน ขวน เขียน เขื่อน เขิน เชน ะ
 ๒ ขน ขัน ขาน ขิน ขิ่น ขิ้น ขั้น ขุน ขูน
 เชน แชน ไชน ขอน ขวน เขียน เขื่อน เขิน เชน ะ
 ๓ ฉน ฉัน ฉาน ฉิน ฉิ่น ฉิ้น ฉั้น ฉุน ฉูน
 ฉเณ ฉแน ฉไน ฉอน ฉวน ฉเียน ฉเื่อน ฉเิน ฉเณ ะ
 ๔ จุน จัน จาน จิน จิ่น จิ้น จั้น จุน จูน
 จเณ จแน จไน จอน จวน จเียน จเื่อน จเิน จเณ ะ
 ๕ ถน ถัน ถาน ถิน ถิ่น ถิ้น ถั้น ถุน ถูน
 ถเณ ถแน ถไน ถอน ถวน ถเียน ถเื่อน ถเิน ถเณ ะ
 ๖ ผน ผัน ผาน ผิน ผิ่น ผิ้น ผั้น ผุน ผูน
 ผเณ ผแน ผไน ผอน ผวน ผเียน ผเื่อน ผเิน ผเณ ะ
 ๗ ฝน ฝัน ฝาน ฝิน ฝิ่น ฝิ้น ฝั้น ฝุน ฝูน
 ฝเณ ฝแน ฝไน ฝอน ฝวน ฝเียน ฝเื่อน ฝเิน ฝเณ ะ

๑ ศน ศัณ ศาน ศิน ศึ้น ศึ้น ศึ้น ศุน ศุน

เศน เศณ ไศน ศอน ศวน เคียน เคียน เคิน เคอน ะ

๑ ขน ขัน ขาน ขิน ขึ้น ขึ้น ขึ้น ขุน ขุน

เขน เขณ โขน ขอน ขวน เขียน เขียน เخين เขอน ะ

๑ สน สัน สาน สิน สึ้น สึ้น สึ้น สุน สุน

เสน เสณ โสน สอน สวน เสียน เสียน เเสน เสอน ะ

๑ หน หัน หาน หิน หึ้น หึ้น หึ้น หุน หุน

เหน เหณ โहन หอน หวน เหียน เหียน เหิน เสอน ะ

๑ ฉน์ ฉัยไม้ ' ๒ เป็น ๓ คำดังนี้ ะ

๑ ชน ชัน ชาน ชิน ชึ้น ชึ้น ชึ้น ชุน ชุน เชน

ชน ชัน ช่าน ชิน ชึ้น ชึ้น ชึ้น ชุน ชุน เชน

ชน ชัน ช่าน ชิน ชึ้น ชึ้น ชึ้น ชุน ชุน เชน

เขน โขน ขอน ขวน เขียน เขียน เخين เคอน

เขน โขน ขอน ขวน เขียน เขียน เخين เคอน

เขน โขน ขอน ขวน เขียน เขียน เخين เคอน

๑ ยังอีก ๑๐ อักษรณนี้เหมือนกัน ะ

๑ อักษรกลาง ๙ แจกในแม่ กน ดังนี้ ะ

๑ กน กัณ กาน กิน กิ่น กึ้น กึ้น กุน กุณ
เกน เกณ โคน กอน กวน เกียน เกื่อน เกิน เกอน ะ

๑ จน จัณ จาน จิน จิ่น จึ้น จึ้น จุน จุณ
เจน เจณ โจน จอน จวน เจียน เจื่อน เจิน เจอน ะ

๑ ฆน ฆัณ ฆาน ฆิน ฆิ่น ฆึ้น ฆึ้น ฆุน ฆุณ
เฆน เเฆณ โฆน ฆอน ฆวน เฆียน เฆื่อน เฆิน เฆอน ะ

๑ ฌน ฌัณ ฌาน ฌิน ฌิ่น ฌึ้น ฌึ้น ฌุน ฌุณ
เฌน เเฌณ โฌน ฌอน ฌวน เฌียน เฌื่อน เฌิน เฌอน ะ

๑ ตน ตัณ ตาน ติน ติ่น ตึ้น ตึ้น ตุน ตูณ
เตน เตณ โตน ตอน ตวน เตียน เตื่อน เติน เตอน ะ

๑ ทน ตัณ ตาน ติน ติ่น ตึ้น ตึ้น ตุน ตูณ
เทน เตณ โตน ตอน ตวน เตียน เตื่อน เติน เตอน ะ

๑ บน บัณ บาน บิน บิ่น บึ้น บึ้น บุน บุณ
เบน แบน โบน บอน บวน เบียน เบื่อน เบิน เบอน ะ

๑ ปน บัณ ปาน ปิน ปิ่น ปึ้น ปึ้น ปุน ปุณ
เพน แปน โปน ปอน ปวน เปียน เปื่อน เปิน เปอน ะ

๑ อน อัณ อาน อิน อิ่น อึ้น อึ้น อุน อูณ
เอน แอน โอน ออน อวน เออน เื่อณ เอิน เออน ะ

๑ ผันด้วยไม้ ๒๗ + เปน ๕ คำดังนี้ ๖

ก่น กั้น กัณ กัณ กัณ กัณ กัณ กัณ กัณ กัณ

๑ กน กัณ กัณ กัณ กัณ กาน กัณ

กัณ กัณ กัณ กัณ กัณ กัณ กัณ กัณ กัณ

กัณ กัณ กัณ กัณ กัณ กัณ

กัณ กัณ กัณ กัณ กัณ กัณ กัณ กัณ กัณ

กัณ กัณ กัณ กัณ กัณ กัณ กัณ กัณ

แก่น เก้น เก้น แก่น แก่น แก่น โก่น โก่น โก่น

เกน เก้น เก่น เก่น โกน โก่น

ก่อกน ก่อกน ก่อกน ก่อกน ก่อกน ก่อกน ก่อกน ก่อกน

กอน กอน กอน กอน กอน กอน กอน กอน

เกื่อน เกื่อน เกื่อน เกื่อน เกื่อน เกื่อน เกื่อน เกื่อน

เกื่อน เกื่อน เกื่อน เกื่อน เกื่อน เกื่อน

๑ ยังอีก ๘ อักษร ผันอย่างนี้ เหมือนกัน ๖

อักษรท่า ๒๔ แจกในแม่กนดังนี้ ๖

๑ คน คั่น คาน คิน คั่น คั่น คั่น คน คน

เคน เคน โคน คอน ควน เคียน เคื่อน เคน เคน ๖

๑ คน คั่น คาน คิน คั่น คั่น คั่น คน คน

เคน โคน คอน ควน เคียน เคื่อน เคน เคน ๖

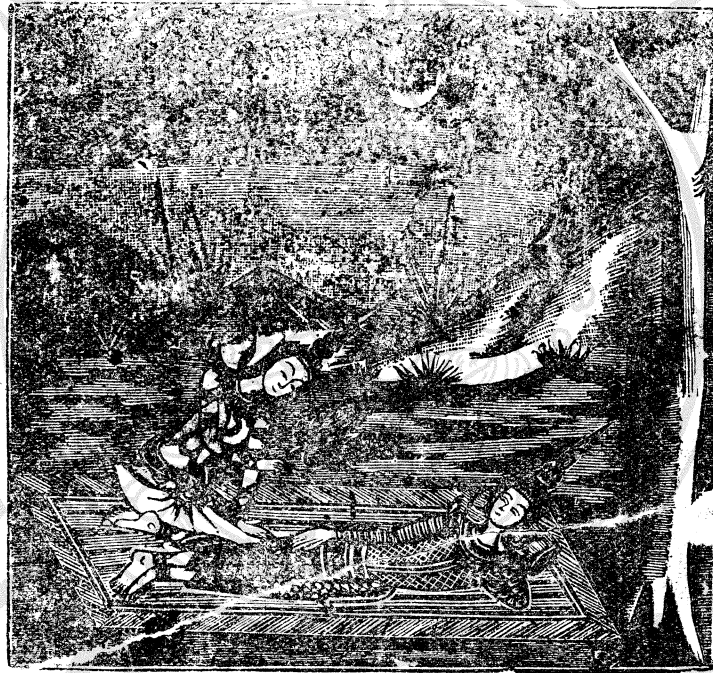
- ๑ ขน ขั่น ขาน ขิน ขิ้น ขิ่น ขั้น ขุน ขุ่น
 เขน แขน ไขน ขอน ขวน เขียน เขื่อน เขิน เขอน ะ
- ๒ งน งั่น งาน งิน งิ้น งิ่น งั้น งุน งุ่น
 เงน แงน โงน งอน งวน เงียน เงื่อน เงิน เงอน ะ
- ๓ ชน ชั่น ชาน ชิน ชิ้น ชิ่น ชั้น ชุน ชุ่น
 เขน แขน ไขน ชอน ชวน เขียน เขื่อน เขิน เขอน ะ
- ๔ ชน ชั่น ชาน ชิน ชิ้น ชิ่น ชั้น ชุน ชุ่น
 เขน แขน ไขน ชอน ชวน เขียน เขื่อน เขิน เขอน ะ
- ๕ ฉน ฉั่น ฉาน ฉิน ฉิ้น ฉิ่น ฉั้น ฉุน ฉุ่น
 เฉน แฉน ไฉน ฉอน ฉวน ฉ่ียน ฉ่ื่อน ฉ่ิน ฉ่อน ะ
- ๖ ญน ญั่น ญาน ญิน ญิ้น ญิ่น ญั้น ญุน ญุ่น
 เญน แญน โญน ญอน ญวน ญ่ียน ญ่ื่อน ญ่ิน ญ่อน ะ
- ๗ ทน ทั่น ทาน ทิน ทิ้น ทิ่น ทั้น ทุน ทุ่น
 เทน แเทน ไทน ทอน ทวน เทียน เทื่อน เทิน เทอน ะ
- ๘ ฒน ฒั่น ฒาน ฒิน ฒิ้น ฒิ่น ฒั้น ฒุน ฒุ่น
 เฒน แฒน ไฒน ฒอน ฒวน เฒียน เฒ่ียน เฒิน เฒอน ะ
- ๙ ณน ณั่น นาน นิน นิ้น นิ่น นั้น ณุน ณุ่น
 เณน แณน โณน ณอน นวน เนียน เนื่อน เนิน เนอน ะ

๑ ทน ทั้น ทาน ทิน ทึน ทึ้น ทึน ทุน ทุน
 เทน เทน ไทน ทอน ทวน เตียน เตียน เทิน เทอน ฆะ
 ๑ ธน ธั้น ธาน ธิน ธึน ธึ้น ธึน ธุน ฐน
 เชน เชน ไชน ธอน ธวน เตียน เตียน เชิน เชน ฆะ
 ๑ นน นั้น นาน นิน นึน นึ้น นึ้น นุน ฌน
 เนน เนน ไน นอน นวน เนียน เนียน เนิน เนอน ฆะ
 ๑ พน พั้น พาน พิน พึ้น พึ้น พึ้น พุน ฌน
 เพน เพน ไพน พอน พวน เพียน เพียน เพิน เพอน ฆะ
 ๑ ฟน ฟั้น ฟาน ฟิน ฟึ้น ฟึ้น ฟึ้น ฟุน ฌน
 เฟน เฟน ฟิน ฟอน ฟวน เฟียน เฟียน เฟิน เฟอน ฆะ
 ๑ ภน ภั้น ภาน ภิน ภึ้น ภึ้น ภึ้น ภุน ฌน
 เกน เกน ไกน ภอน ภวน เกียน เกียน เกิน เกอน ฆะ
 ๑ มน มั้น มาน มิน มึ้น มึ้น มึ้น มุน ฌน
 เมน เมน ไมน มอน มวน เมียน เมียน เมิน เมอน ฆะ
 ๑ ยน ยั้น ยาน ยิน ยึ้น ยึ้น ยึ้น ยุน ฌน
 เยน เยน ไยน ยอน ยวน เยียน เยียน เชิน เชน ฆะ
 ๑ รน รั้น ราน ริน รึ้น รึ้น รึ้น รุน ฌน
 เรน เรน โรน รอน รวน เรียน เรียน เริน เรอน ฆะ
 ๑ ถน ถั้น ถาน ถิน ถึ้น ถึ้น ถึ้น ถุน ฌน
 เถน เถน ไถน ถอน ถวน เตียน เตียน เถิน เถอน ฆะ

๑ อักษรใช้สกดในแม่ กน ๒ อักษรคือ ญ ฦ น ร ถ พ ษะ

๑ ท่อนี้ไปคำ กลอนสำหรับอ่านเทียบในแม่ กน ขะ

๑ สุรางคนาง ๒๘ ข ๑ ขึ้นใหม่ใน กน ก กา ว่าปน
ระคนกันไป เห็นตุ๊กต มาณอนในไพร มณฑลต้นไทร
แทนไฟชยนต์ฐาน ๑ ส่วนสุมาลี วันทาสามี เทวีย่งงาน
เผื่ออยู่ดูแล เหมือนแต่ก่อนการ ให้พระภูบาล สำนวณวิญญา

๑ พระชวนนวนนอน เชิญใจไม้ซอน เหมือนหมอนแม่นา
ภรรยาสอนมนต์ ให้บันภาวนา เป็นคำร่ำว่า กันป่าไภย
พาล ๑ ฉะนั้นจันทร์ มีดารากร เปนบริวาร เห็นต้นดินฟ้า
ในป่าท่าธาร มาลีคลีบาน ใบก้านอรชร ๑ เห็นฉ่ำน้ำฟ้า
ขึ้นชะละกา วายพาขจร สาระพันจันอิน รื่นกลิ่นเกสร

แทนต่อคัลลอวอน ว่าก่อนเวียนระวัน ๐ จันทราคลาเคลื่อน
 กระเวนไพรไก่อเลื่อน เดือนเพื่อนชานชน บู้เจ้าเขาเงิน
 กู้เกริ่นหากัน สีนุพุถัน ครั้นครั้นหวนไหว ๐ พระพื้น
 ขึ้นนอน โกลพระนคร สะทอนถอนหญไทย เข้าทรวุริยน
 ขึ้นพันเมรุไกร มีกัมจำไป ในป่าอารัญ ๐ ๐

๐ จบแม่ กน เท่านั้น ๐ ๐

๐ อักษรสูง ๑๑ แจกในแม่ กง ดังนี้ ๐ ๐

๐	ท	ท	ท	ท	ท	ท	ท	ท	ท
ท	ท	ท	ท	ท	ท	ท	ท	ท	ท
๐	ท	ท	ท	ท	ท	ท	ท	ท	ท
ท	ท	ท	ท	ท	ท	ท	ท	ท	ท
๐	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
๐	ซ	ซ	ซ	ซ	ซ	ซ	ซ	ซ	ซ
ซ	ซ	ซ	ซ	ซ	ซ	ซ	ซ	ซ	ซ
๐	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
๐	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
ผ	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ

ନାଏ

៖ ង ង់ ងា ងី ង្គ ង្គង់ ង្គង់ ង្គង់ ង្គង់ ង្គង់
 ង ង ង ង ង ង ង ង ង ង

๐ คง คัง คาง คิง คึ่ง คึ่ง คึง คุง คุง
 เคง แคง ไคง คอง ควง เคียง เคื่อง เคิง เคง ขะ

๑ ង ង់ ងា ងិ ង័ ងី ង្រ ងុ ងួ
 ងេ ងែ ងៃ ង្រង ង្រង ង្រង ង្រង ង្រង ង្រង

๑ ตง ตั้ง ต่าง ตึง ตั๋ง ตั๋ง ตุง ตุง
เตง เตง ไตง ตอง ตวง เต๋ยง เจ๋อง เต็ง เตอง ฯ

๐ หง ห้ง หาง หิง หึง หิ่ง หึง หง หง
เหง แหง ไหง หอง หวง เหียง เหือง เหิง เห่ง ฯ

๑ ผัน ทวิขไม ๑ ๒ เปน ๓ คำ ดังนี้ ๖

[illegible]

ແຂງ ໄຂງ ຫຼັງ ຫຼັງ ເຢັ່ງ ເຢັ່ງ ເຢັ່ງ ເຢັ່ງ
ແຂ່ງ ໄຂ່ງ ຫຼ່ງ ຫຼ່ງ ເຢ່ງ ເຢ່ງ ເຢ່ງ ເຢ່ງ
ແຂ້ງ ໄຂ້ງ ຫຼ້ງ ຫຼ້ງ ເຢ້ງ ເຢ້ງ ເຢ້ງ ເຢ້ງ

๑๐. ยังอีก ๑๐ อักษรนั้น อย่างนี้ เหมือนกัน นะ

๑ อักษรกลาง ๙ แยกในแม่ กง ดังนี้ ๖

๑	ก	กั	กา	กิ	กี	กึ	กื	กุง	กูง
เก	แก	ไก	กย	กวง	เกีย	เกือ	เกิง	เกอง	๖
๑	จ	จั	จา	จิ	จี	จึ	จื	จุง	จูง
เจ	แจ	จไ	จย	จวง	เจีย	เจือ	เจิง	เจอง	๖
๑	ฆ	ฆั	ฆา	ฆิ	ฆี	ฆึ	ฆื	ฆุง	ฆูง
เฆ	เฆา	เฆไ	เฆย	เฆวง	เฆีย	เฆือ	เฆิง	เฆอง	๖
๑	ฎ	ฎั	ฎา	ฎิ	ฎี	ฎึ	ฎื	ฎุง	ฎูง
เฎ	เฎา	เฎไ	เฎย	เฎวง	เฎีย	เฎือ	เฎิง	เฎอง	๖
๑	ฏ	ฏั	ฎา	ฏิ	ฎี	ฏึ	ฎื	ฏุง	ฏูง
เฏ	เฏา	เฏไ	เฏย	เฏวง	เฏีย	เฏือ	เฏิง	เฏอง	๖
๑	ท	ทั	ทา	ทิ	ที	ฑิ	ฑี	ฑุง	ฑูง
เท	เต	ไท	ทย	ทวง	เตีย	เตือ	เติง	เทอง	๖
๑	ถ	ถั	ทา	ถิ	ถี	ฑิ	ฑี	ฑุง	ฑูง
เท	เต	ไท	ทย	ทวง	เตีย	เตือ	เติง	เทอง	๖
๑	บ	บั	บา	บิ	บี	บึ	บื	บุง	บูง
เบ	แบ	ไบ	บย	บวง	เบีย	เบือ	เบิง	เบอง	๖
๑	ป	ปั	ปา	ปิ	ปี	ปึ	ปื	ปุง	ปูง
เป	แป	ปไ	ปย	ปวง	เปีย	เปือ	เปิง	เปอง	๖
๑	ด	ดั	ดา	ดิ	ดี	ดึ	ดื	ดุง	ดูง
เด	แด	ดไ	ดย	ดวง	เดีย	เดือ	เดิง	เดอง	๖

๑ ผันด้วยไม้ ๒ ๗ + เปน ๕ คำดังนี้ ๖

ก่ง กิ่ง กัง ก้ง กิ่ง กัง ก่าง ก้าง ก่าง

๑ กง กั๋ง กั๋ง กั๋ง กั๋ง กาง ก้าง

กั๋ง กั๋ง กั๋ง กั๋ง กั๋ง กั๋ง กั๋ง กั๋ง กั๋ง

กั๋ง กั๋ง กั๋ง กั๋ง กั๋ง กั๋ง

กั๋ง กั๋ง กั๋ง กั๋ง กั๋ง กั๋ง กั๋ง กั๋ง

กั๋ง กั๋ง กั๋ง กั๋ง กั๋ง กั๋ง กั๋ง กั๋ง

แก่ง เก่ง เก่ง แก่ง เก่ง เก่ง โก่ง โกง โกง

เก่ง เก่ง เก่ง เก่ง เก่ง โกง โกง

ก่อง ก่อง ก่อง ก่อง ก่อง ก่อง เกียง เกียง เกียง

ก่อง ก่อง ก่อง ก่อง เกียง เกียง

เกื่อง เกื่อง เกื่อง เกื่อง เกื่อง เกื่อง เกื่อง เกื่อง

เกื่อง เกื่อง เกื่อง เกื่อง เกื่อง เกื่อง

๑ ยังก ๘ อักษร ดังนี้ อย่างนี้ เหมือน กัน ๖

๑ อักษรท่า ๒๔ แจกในแม่กง ดังนี้ ๖

๑ กง คัง คาง คิง คึง คึง คึง คึง

เคง แคง ไคง คอง ควง เคียง เคื่อง เคิง เคื่อง ๖

๑ คง ค้ง คาง คิง คั้ง คิ่ง คึง คุง คุง
 เคง แคง ไคง คง ควง เคียง เคื่อง เคิง เคง ะ
 ๒ ชง ช้ง ชาง ชิง ชั้ง ชิ่ง ชึง ชุง ชูง
 เชง แชง ไชง ชอง ชวง เชียง เชื่อง เชิง เชอง ะ
 ๓ งง ง้ง งาง งิง งั้ง งิ่ง งึง งุง ุง
 เงง แงง ไงง งอง งวง เงียง เงื่อง เนิง เงอง ะ
 ๔ ชง ช้ง ชาง ชิง ชั้ง ชิ่ง ชึง ชุง ชูง
 เชง แชง ไชง ชอง ชวง เชียง เชื่อง เชิง เชอง ะ
 ๕ ชง ช้ง ชาง ชิง ชั้ง ชิ่ง ชึง ชุง ชูง
 เชง แชง ไชง ชอง ชวง เชียง เชื่อง เชิง เชอง ะ
 ๖ ฌง ฌ้ง ฌาง ฌิง ฌั้ง ฌิ่ง ฌึง ฌุง ฌูง
 เฌง แฌง ไฌง ฌอง ฌวง ฌียง ฌื่อง ฌิง ฌอง ะ
 ๗ ฌง ฌ้ง ฌาง ฌิง ฌั้ง ฌิ่ง ฌึง ฌุง ฌูง
 เฌง แฌง ไฌง ฌอง ฌวง ฌียง ฌื่อง ฌิง ฌอง ะ
 ๘ ทง ท้ง ทาง ทิง ทั้ง ทิ่ง ทึง ทุง ทุง
 เทง แทง ไทง ทอง ทวง เทียง เทื่อง เทิง เทอง ะ
 ๙ ฌง ฌ้ง ฌาง ฌิง ฌั้ง ฌิ่ง ฌึง ฌุง ฌูง
 เฌง แฌง ไฌง ฌอง ฌวง ฌียง ฌื่อง ฌิง ฌอง ะ
 ๑๐ ฌง ฌ้ง ฌาง ฌิง ฌั้ง ฌิ่ง ฌึง ฌุง ฌูง
 เฌง แฌง ไฌง ฌอง ฌวง ฌียง ฌื่อง ฌิง ฌอง ะ

๑ ทง ท้ง ทาง ทิง ทึ่ง ทึ้ง ทึง ทง ทุง
 เทง แทง ไทง ทอง ทวง เตียง เทียง เทียง เทอง ฆะ
 ๒ ธง ธ้ง ธาง ธิง ธึ่ง ธึ้ง ธึง ธง ธุง
 เธง แธง ไธง ธอง ธวง เธียง เธียง เธียง เธอง ฆะ
 ๓ นง น้ง นาง นิง นึ่ง นึ้ง นึง นง นุง
 เนง แเนง ไนง นอง นวง เนียง เนียง เนียง เนอง ฆะ
 ๔ พง พ้ง พาง พิง พึ่ง พึ้ง พึง พง พุง
 เพง แพง ไพง พอง พวง เพียง เพียง เพียง เพอง ฆะ
 ๕ ฟง ฟ้ง ฟาง ฟิง ฟึ่ง ฟึ้ง ฟึง ฟง ฟุง
 เฟง แฝง ไฟง ฟอง ฟวง เฟียง เฟียง เฟียง เฟอง ฆะ
 ๖ กง ก้ง กาง กิง กึ่ง กึ้ง กึง กง กุง
 เกง แגע ไกง กอง กวง เกียง เกียง เกียง เกอง ฆะ
 ๗ มง ม้ง มาง มิง มึ่ง มึ้ง มึง มง มุง
 เมง แเมง ไมง มอง มวง เมียง เมียง เมียง เมอง ฆะ
 ๘ ยง ย้ง ยาง ยิง ยึ่ง ยึ้ง ยึง ยง ยุง
 เยง แเยง ไยง ยอง ยวง เยียง เยียง เยียง เยอง ฆะ
 ๙ รง ร้ง ราง ริง รึ่ง รึ้ง รึง รง รุง
 เรง แรง ไรง รอง รวง เรียง เรียง เรียง เรอง ฆะ
 ๑๐ ดง ด้ง ดาง ดิง ดึ่ง ดึ้ง ดึง ดง ดุง
 เดง แเดง ไดง ดอง ดวง เตียง เตียง เตียง เดอง ฆะ

[illegible]

๑ อักษรไว้สกดในแม่กงได้แต่ตัว กับนฤคหิตก็ใช้ได้บ้างนะ

๑ ท่อนี้ไปคำ กถอน สำหรับอ่านเทียบในแม่กง นะ

๑ ฉบับ ๑๖๒๐ ชัน กง จา สำคัญ ทั้ง กน ปน กัน รา พรณ
มิ่งไม้ ใน ตง ๑ ไกร กร่าง ยาง ยุง สูง ระหง ตถึง ปลิง ปริง
ประยง คัน ทรง สก ถิ่น ผืน ผาง ๑ มะม่วง พดง พดง
ซ้องนาง หล่น เกล็ดน เกื่อน ทาง กิน พดาง เติน พดาง ห่วง เนิน

๑ เห็น กวาง อย่าง เยื้อง ชำ เลื่อง เติน เหมือน อย่าง นาง เจริญ
พระแสง สำอาง ชำ คียง ๑ เขาสูง ผุง หงส์ ถง เรียง เริง
ร้อง ก้อง เสียง สำเนียง นำ พัง วังเวง ๑ กลางไพร

ไก่อ้นันตง พังเสียงเพิงเพลง ขอแจ้งจำเรียงเวียงวัง
 ๑ ยุงทองร้องกะไต้โห่งตัง เพิงฮ้องกลองระฆัง แทร
 สั้งซัง สะทอนชานเสียง ๑ กะถึงกะถางนางนวนนอนเรียง
 พระยาตลอดเคียง แอ่นเอียงอื่อโก้งโห่งเทง ๑ ค้อนทอง
 เสียงร้องป่องเป้ง เพลนพังวังเวง อื่อแก้งเริงร้องดองเซิง
 ๑ ผุ่งละมั่งผั่งดินกินเพลิง คางแข็งแรงเริง ยืนเบ้งบั้ง
 หน้าตาโพลง ๑ บ้าสูงยุงยางซ้างโห่ง อึ้งคั้งผั่งโผ
 โยงกันเด่นน้ำคำไป ๕

๑ จบแม่กงเท่านี้ ๕

๑ ในแม่ กก กต กบ ๓ แม่นี้เป็นคำตายทั้งต้น
 ผันด้วยไม้ ๕ ไม่ได้ ๕

๑ ยักขรสูง ๑๑ แจกในแม่ กก ดังนี้ ๕

๑ ขก ชัก ชาก ชิก ชัก ชัก ชัก ขก ขก
 เขก แหก ไชก ชอก ชวก เขียก เขือก เขิก เขอก ๕

๑ ขก ชัก ชาก ชิก ชัก ชัก ชัก ขก ขก
 เขก แหก ไชก-ชอก ชวก เขียก เขือก เขิก เขอก ๕

๑ ฉก ฉัก ฉาก ฉิก ฉัก ฉัก ฉัก ฉก ฉก
 เขก แหก ไชก ฉอก ฉวก เขียก เขือก ฉิก ฉอก ๕

๑ ชูก ชู้ก ชูาก ชูิก ชู้ก ชู้ก ชู้ก ชู้ก ชูก ชูก
 เรูก แเรูก ไเรูก รูก รูก รูก รูก รูก รูก ฆะ
 ๒ ถก ถัก ถาก ถิก ถัก ถัก ถัก ถัก ถูก ถูก
 เทก แเทก ไเทก ถอก ถวก ถือก ถือก ถิก ถอก ฆะ
 ๓ ผก ผัก ผาก ผิก ผัก ผัก ผัก ผัก ผูก ผูก
 เพก แเพก ไเพก ผอก ผวก ผือก ผือก ผิก ผอก ฆะ
 ๔ ผก ผัก ผาก ผิก ผัก ผัก ผัก ผัก ผูก ผูก
 เพก แเพก ไเพก ผอก ผวก ผือก ผือก ผิก ผอก ฆะ
 ๕ ศก ศัก ศาก ศิก ศัก ศัก ศัก ศัก ศูก ศูก
 เสก แสก ไสก ศอก ศวก ศือก ศือก ศิก ศอก ฆะ
 ๖ ขก ขัก ขาก ขิก ขัก ขัก ขัก ขัก ขูก ขูก
 เขก แhek ไhek ขอก ขวก เขือก เขือก เขิก เขอก ฆะ
 ๗ สก สัก สาก สิก สัก สัก สัก สัก สูก สูก
 เสก แสก ไสก สอก สวก เสือก เสือก เสิก เสอก ฆะ
 ๘ หก หัก หาก หิก หัก หัก หัก หัก หูก หูก
 เทก แเทก ไเทก หอก หวก เขือก เขือก เขิก เขอก ฆะ

๑ อักษร กลาง ๙ แจกในแม่ กก ดังนี้ ฆะ

๑ กก กัก กาก กิก กัก กัก กัก กัก กูก กูก
 เกก แกก ไกก กอก กวก เกือก เกือก เกิก เกอก ฆะ

័ ក ក ក ក ក ក ក ក ក
 ក ក ក ក ក ក ក ក ក
 ័ ក ក ក ក ក ក ក ក ក
 ក ក ក ក ក ក ក ក ក
 ័ ក ក ក ក ក ក ក ក ក
 ក ក ក ក ក ក ក ក ក
 ័ ក ក ក ក ក ក ក ក ក
 ក ក ក ក ក ក ក ក ក
 ័ ក ក ក ក ក ក ក ក ក
 ក ក ក ក ក ក ក ក ក
 ័ ក ក ក ក ក ក ក ក ក
 ក ក ក ក ក ក ក ក ក
 ័ ក ក ក ក ក ក ក ក ក
 ក ក ក ក ក ក ក ក ក
 ័ ក ក ក ក ក ក ក ក ក
 ក ក ក ក ក ក ក ក ក

័ ក ក ក ក ក ក ក ក ក

័ ក ក ក ក ក ក ក ក ក
 ក ក ក ក ក ក ក ក ក

๑ ตก คัก คาก คิก คึก คัก คัก คัก ตก ตก
เคก แเคก ไคก คอก ควก เคียก เคือก เคิก เคือก ฆะ
๑ ชก ชัก ชาก ชิก ชึก ชัก ชัก ชัก ชก ชก
เชก แเชก ไชก ชอก ชวก เชียก เชือก เชิก เชือก ฆะ
๑ งก งัก งาก งิก งึก งัก งัก งัก งก งก
เงก แเงก ไนก งอก งวก เงียก เงือก เงิก เงือก ฆะ
๑ ชก ชัก ชาก ชิก ชึก ชัก ชัก ชัก ชก ชก
เชก แเชก ไชก ชอก ชวก เชียก เชือก เชิก เชือก ฆะ
๑ ชก ชัก ชาก ชิก ชึก ชัก ชัก ชัก ชก ชก
เชก แเชก ไชก ชอก ชวก เชียก เชือก เชิก เชือก ฆะ
๑ ณก ณัก ณาก ณิก ณึก ณัก ณัก ณัก ณก ณก
เนก แเนก ไนก ณอก ณวก เนียก เนือก เนิก เนือก ฆะ
๑ ญก ญัก ญาก ญิก ญึก ญัก ญัก ญัก ญก ญก
ญอก แญอก ไญก ญอก ญวก ญैयाก ญैयाก ญैयाก ญैयाก ฆะ
๑ ทก ทัก ทาก ทิก ทึก ทัก ทัก ทัก ทก ทก
เทก แเทก ไทก ทอก ทวก เทียก เทือก เทิก เทือก ฆะ
๑ ฒก ฒัก ฒาก ฒิก ฒึก ฒัก ฒัก ฒัก ฒก ฒก
เมก แเมก ไมก ฒอก ฒวก ฒैयाก ฒैयाก ฒैयाก ฒैयाก ฆะ

๑ ณก ฌัก ฌาก ฌิก ฌึก ฌึก ฌึก ฌุก ฌูก
 เนก แเนก โนก นอก นวก เนียก เนือก เนิก เนอก ฆะ
 ๒ ทก ทัก ทาก ทิก ทึก ทึก ทึก ทุก ทูก
 เทก แเทก ไทก ทอก ทวก เทียก เทือก เทิก เทอก ฆะ
 ๓ ชก ชัก ชาก ชิก ชึก ชึก ชึก ชุก ชูก
 เชก แชก ไชก ชอก ชวก เชียก เชือก เชิก เชอก ฆะ
 ๔ นก ฌัก ฌาก ฌิก ฌึก ฌึก ฌึก ฌุก ฌูก
 เนก แเนก โนก นอก นวก เนียก เนือก เนิก เนอก ฆะ
 ๕ พก พัก พาก พิก พึก พึก พึก พุก พูก
 เพก แเพก ไพก พอก พวก เพียก เพือก เพิก เพอก ฆะ
 ๖ ฟก ฟัก ฟาก ฟิก ฟึก ฟึก ฟึก ฟุก ฟูก
 เฟก แเฟก ไฟก ฟอก ฟวก เฟียก เฟือก เฟิก เฟอก ฆะ
 ๗ ภก ภัก ภาก ภิก ภึก ภึก ภึก ภุก ภูก
 เภก แภก ไภก ภอก ภวก เภียก เภือก เภิก เภอก ฆะ
 ๘ มก มัก มาก มิก มึก มึก มึก มุก มูก
 เมก แมก ไมก มอก มวก เมียก เมือก เมิก เมอก ฆะ
 ๙ ยก ยัก ยาก ยิก ยึก ยึก ยึก ยุก ยูก
 เยก แยก ไยก ยอก ยวก เยียก เยือก เยิก เยอก ฆะ
 ๑๐ รก รัก ราก ริก รึก รึก รึก รุก รูก
 เรก แรก ไรก รอก รวก เรียก เรือก เริก เรอก ฆะ

๑ ดก ถัก ลาก ถิก ถึก ถัก ถัก ลูก ลูก
 เดก แดก ไดก ดอก ลวก เดียก เดียก เด็ก เด็ก ขะ

๑ วก วัก วาก วิก วึก วัก วัก วัก วัก
 เวก แวก ไวก วอก ววก เวียก เวียก เว็ก เว็ก ขะ

๑ ฟัก พัก ฟัก พิก พัก พัก พัก พัก พัก
 เพก แพก ฝึก พ็อก พวก เพียก เพียก เพ็ก เพ็ก ขะ

๑ ชก ชัก ชาก ชิก ชัก ชัก ชัก ชัก ชัก ชัก
 เซก แสก ไชก ชอก ชวก เชียก เชียก เช็ก เช็ก ขะ

๑ อักษรใช้สกดใน แม่ ก ก ๖ อักษร คือ ก ข ฃ ค ฅ ฆ ขะ

๑ ต่อนี้ไป คำ ศดอน สำหรับอ่านเทียบใน แม่ ก ก ขะ

๑ ยานี้ ๑๑ ข ๑ ขึ้น กก ตก ตก ข้ายาก แส่น ลำบาก
 จาก เวียงไซย มันเผือกเผือกเผาไฟ กินผลไม้ได้เป็นแรง

๑ รอน ๆ ช่อน ชันจวนค์ พระสุริยงเย็น ยอแสง ช้างตัง น้ำ
 ครั่งแดง แผลงเมฆเขาเงาเมรุขร ๑ ถึง ค่าง คราง ไครก ครอก
 ฝูงจิ้งจอกออกเห่าหอน ชะนี วิเวกว่อน นกหว่อ นอนรังเวียง

๑ ลูกนกขบปีกป้อง อ้าปากร้องร้องแซ่เดียว แม่นกปีกปีกเคียง
 เคียง ลูก ช่อน บ่อน อาหาร ภูธร นอน เนิน เขา เคียง คดถึง เกล้า
 เยาวมาดัย ตกยาก จาก ศฤงฆาร สงสาร นื่อง หมอง ภาัถรา

๑ ยากเย็นเห็นหน้าเจ้า สว่างไสกเศร่าเจ้าพี่อา อยู่วัง
 ถึงจันทรา มาหม่นหมองถองนวล ๑ เพื่อนทุกซัซุไสกเศร่า
 จะรักเจ้าเฝ้าสงวน มิ่งขวัญอย่าวันจวน นวลรักที่น้อง
 จะหมองศรี ๑ ชวนขึ้นกลิ้งกลิ้ง มีวู้ตั้นกลิ้งมาดี
 คลั่งเกล้าเข้าขวนยี่ ที่ทุกซัวันหย่อนเย็นทรวง ๖
 ๑ จบแม่กกเท่านั้น ๖

๐ นก นก นก นก นก นก นก นก

๐ ขก ขค ขด ขก ขค ขด ขก ขค ขด ขก

๐ นก นก นก นก นก นก นก นก

០ ឆ្នាំ ឆ្នាំ ឆ្នាំ ឆ្នាំ ឆ្នាំ ឆ្នាំ ឆ្នាំ ឆ្នាំ ឆ្នាំ ឆ្នាំ

[illegible]

◎ ពា ពា ពា ពា ពា ពា ពា ពា

ເຕ ແຕ ໂຕ ຄອ ຄວ ເຢັ ເຢັ ເຕ ເອ າະ

© ដក ដំក ដាច ដិត ដិត ដំក ដឹក ដក ដក

[illegible]

© ដត ដ៏ត ដាត ដិត ដ៏ត ដ៏ត ដ៏ត ដ៏ត ដុត ដូត

ເຢດ ແຢດ ໂຢດ ຝອດ ຝວດ ເຢຍດ ເຢອດ ເຢັດ ເຢອດ າະ

๐ ศก ศัก ศาต ศิภ ศัภ ศัภ ศัภ ศัภ ศัภ

เศก เศต ไศท ศอต สวด เคียต เค็อด เค็ด เศอต ฯ

© ๒๓ ๒๓ ๒๓ ๒๓ ๒๓ ๒๓ ๒๓ ๒๓ ๒๓

[illegible]

๕๓

๐ สด สัด สาด สิต สัต สัต สัต สุต สุต
 เสด แสด โสด สอด สวด เสียด เสียด เส็ด เสียด ฆะ
 ๐ หด หัด หาด หิต หัก หัก หัก หุต หุต
 เหตุ แเหตุ โเหตุ หอด หวด เหียด เหียด เห็ด เหียด ฆะ

๐ อักษร กลาง ๙ แยกในแม่ กต คงนี้ ฆะ

๐ กต กัด กาด กิต กัด กัด กัด กุต กุต
 เกด แกด โกด กอด กวด เกียด เกียด เก็ด เกียด ฆะ
 ๐ จต จัด จาด จิต จัก จัก จัก จุต จุต
 เจด แเจด โเจด จอด จวด เจียด เจียด เจ็ด เจียด ฆะ
 ๐ ฆต ฆัด ฆาด ฆิต ฆัด ฆัด ฆัด ฆุต ฆุต
 ฆედ แฆด โฆด ฆอด ฆวด ฆียด ฆียด ฆัด ฆียด ฆะ
 ๐ ฆต ฆัด ฆาด ฆิต ฆัด ฆัด ฆัด ฆุต ฆุต
 ฆედ แฆด โฆด ฆอด ฆวด ฆียด ฆียด ฆัด ฆียด ฆะ
 ๐ ตต ตัด ตาด ติต ตัด ตัด ตัด ตุต ตุต
 เตด แเตด โทด ตอด ตวด เตียด เตียด เต็ด เตียด ฆะ
 ๐ ตต ตัด ตาด ติต ตัด ตัด ตัด ตุต ตุต
 เตด แเตด โทด ตอด ตวด เตียด เตียด เต็ด เตียด ฆะ
 ๐ บต บัด บาด บิต บัด บัด บัด บุต บุต
 เบด แบด โบท บอด บวด เบียด เบียด เบ็ด เบียด ฆะ

๐ ปด ปัด ปาด ปิต ปี้ด ปืด ปี้ด ปุด ปูด
 เปด เปด ไปด ปอด ปวด เปียด เปียด เป็ด เป็ดขะ
 ๐ อด อัด อาด อิต อี้ด อืด อี้ด อุด อูด
 เอด แอด โอด ออด อวด เอียด เอียด เอ็ด เอ็ดขะ

๐ อักษรท่า ๒๔ แจกในแม่ กต ดังนี้ ขะ

๐ คด คัด คาด คิต คี้ด คืด คี้ด คุด คูด
 เคด แคด ไคด คอด ควด เคียด เคียด เค็ด เค็ดขะ
 ๐ ศด ศัด ศาด ศิต ศี้ด ศืด ศี้ด ศุด ศูด
 เศด แศด ไศด ศอด ศวด เศียด เศียด เศ็ด เศ็ดขะ
 ๐ ขด ขัด ขาด ขิต ขี้ด ขืด ขี้ด ขุด ขูด
 เخد แخد ไخد ขอด ขวด เฆียด เฆียด เฆ็ด เฆ็ดขะ
 ๐ งด งัด งาด งิต งี้ด งืด งี้ด งุด งูด
 เงด แงด ไงด งอด งวด เงียด เงียด เง็ด เง็ดขะ
 ๐ ชด ชัด ชาด ชิต ชี้ด ชืด ชี้ด ชุด ชูด
 เชด แชด ไชด ชอด ชวด เชียด เชียด เช็ด เช็ดขะ
 ๐ ษด ษัด ษาด ษิต ษี้ด ษืด ษี้ด ษุด ษูด
 เษด แษด ไษด ษอด ษวด ษียด ษียด ษ็ด ษ็ดขะ
 ๐ ฌด ฌัด ฌาด ฌิต ฌี้ด ฌืด ฌี้ด ฌุด ฌูด
 เฌด แฌด ไฌด ฌอด ฌวด ฌียด ฌียด ฌ็ด ฌ็ดขะ

๐ สบ สับ สาบ สิบ สัป สัป สับ สบ สบ
 เสบ แสบ โสบ สอบ สวบ เสียบ เสือบ เสิบ เสบ ะ
 ๐ หบ หับ หาบ หิบ หัป หัป หับ หบ หบ
 เหบ แหบ โหบ หอบ หวบ เหยิบ เหยือบ เหิบ เหอบ ะ

๐ อักษร กลาง ๙ แจกในแม่ กบ ดังนี้ ะ

๐ กบ กับ กาบ กิบ กัป กัป กัป กบ กบ
 เกบ แกบ โกบ กอบ กวบ เกียบ เกือบ เกิบ เกอบ ะ
 ๐ จบ จับ จาบ จิบ จัป จัป จับ จบ จบ
 เจบ แจบ โจบ จอบ จวบ เจียบ เจือบ เจิบ เจอบ ะ
 ๐ ฎบ ฎับ ฎาบ ฎิบ ฎัป ฎัป ฎับ ฎบ ฎบ
 ฏบ แฏบ โฏบ ฏอบ ฏวบ ฏึบ ฏือบ ฏิบ ฏอบ ะ
 ๐ ฌบ ฌับ ฌาบ ฌิบ ฌัป ฌัป ฌับ ฌบ ฌบ
 ฌบ แฌบ โฌบ ฌอบ ฌวบ ฌึบ ฌือบ ฌิบ ฌอบ ะ
 ๐ ตบ ตับ ตาบ ติบ ตัป ตัป ตับ ตบ ตบ
 เทบ แเทบ โเทบ ตอบ ตวบ เตียบ เตือบ เติบ เตอบ ะ
 ๐ ทบ ทับ ทาบ ทิบ ทัป ทัป ทับ ทบ ทบ
 เทบ แเทบ โเทบ ตอบ ตวบ เตียบ เตือบ เติบ เตอบ ะ
 ๐ บบ บับ บาบ บิบ บัป บัป บับ บบ บบ
 เบบ แบบ โบบ บอบ บวบ เบียบ เบือบ เบิบ เบอบ ะ

๐ ปบ ปั๊บ ปาบ ป๊บ ปึ๊บ ปึ๊บ ปึ๊บ ปุบ ปูบ
 เปบ เปบ โปบ ปอบ ปวบ เป๊บบ เป็บบ เป็บบ เปอบ ๕
 ๐ อบ อั๊บ อบา อิบ อึ๊บ อึ๊บ อึ๊บ อูบ อูบ
 เอบ เอบ โอบ ออบ อวบ เเอ๊บบ เเอ็บบ เเอ็บบ เอบ ๕

๐ อักษรท่า ๒๔ แจกในแม่ กบ ดังนี้ ๕

๐ คบ คั๊บ คาบ คิบ คึ๊บ คึ๊บ คึ๊บ คุบ कुบ
 เคบ เคบ โคบ คอบ ควบ เค๊บบ เค็บบ เค็บบ เคอบ ๕

๐ คบ คั๊บ คาบ คิบ คึ๊บ คึ๊บ คึ๊บ คุบ कुบ
 เคบ เคบ โคบ คอบ ควบ เค๊บบ เค็บบ เค็บบ เคอบ ๕

๐ ชบ ชั๊บ ชาบ ชิบ ชึ๊บ ชึ๊บ ชึ๊บ ชุบ चुบ
 เชบ เชบ โชบ ชอบ ชวบ เช๊บบ เช็บบ เช็บบ เชอบ ๕

๐ งบ งั๊บ งาบ งิบ งึ๊บ งึ๊บ งึ๊บ งุบ गुब
 เกบ เกบ โงบ งอบ งวบ เก๊บบ เก็บบ เก็บบ เกอบ ๕

๐ ชบ ชั๊บ ชาบ ชิบ ชึ๊บ ชึ๊บ ชึ๊บ ชุบ चुब
 เชบ เชบ โชบ ชอบ ชวบ เช๊บบ เช็บบ เช็บบ เชอบ ๕

๐ ชบ ชั๊บ ชาบ ชิบ ชึ๊บ ชึ๊บ ชึ๊บ ชุบ चुब
 เชบ เชบ โชบ ชอบ ชวบ เช๊บบ เช็บบ เช็บบ เชอบ ๕

๐ ฌบ ฌั๊บ ฌาบ ฌิบ ฌึ๊บ ฌึ๊บ ฌึ๊บ ฌุบ ङुब
 เฌบ เฌบ โฌบ ฌอบ ฌวบ เฌ๊บบ เฌ็บบ เฌ็บบ เฌอบ ๕

๑ ฦบ ฦบ ฦบ ฦบ ฦบ ฦบ ฦบ ฦบ
 ฦบ ฦบ ฦบ ฦบ ฦบ ฦบ ฦบ ฦบ ะ
 ๒ ทบ ทบ ทบ ทบ ทบ ทบ ทบ ทบ
 เทบ เทบ เทบ เทบ เทบ เทบ เทบ เทบ ะ
 ๓ คบ คบ คบ คบ คบ คบ คบ คบ
 เคบ เคบ เคบ เคบ เคบ เคบ เคบ เคบ ะ
 ๔ ฅบ ฅบ ฅบ ฅบ ฅบ ฅบ ฅบ ฅบ
 เฅบ เฅบ เฅบ เฅบ เฅบ เฅบ เฅบ เฅบ ะ
 ๕ ฌบ ฌบ ฌบ ฌบ ฌบ ฌบ ฌบ ฌบ
 เฌบ เฌบ เฌบ เฌบ เฌบ เฌบ เฌบ เฌบ ะ
 ๖ ฎบ ฎบ ฎบ ฎบ ฎบ ฎบ ฎบ ฎบ
 เฎบ เฎบ เฎบ เฎบ เฎบ เฎบ เฎบ เฎบ ะ
 ๗ ฏบ ฏบ ฏบ ฏบ ฏบ ฏบ ฏบ ฏบ
 เฏบ เฏบ เฏบ เฏบ เฏบ เฏบ เฏบ เฏบ ะ
 ๘ ฑบ ฑบ ฑบ ฑบ ฑบ ฑบ ฑบ ฑบ
 เฑบ เฑบ เฑบ เฑบ เฑบ เฑบ เฑบ เฑบ ะ
 ๙ ณบ ณบ ณบ ณบ ณบ ณบ ณบ ณบ
 เณบ เณบ เณบ เณบ เณบ เณบ เณบ เณบ ะ
 ๑๐ ดบ ดบ ดบ ดบ ดบ ดบ ดบ ดบ
 เดบ เดบ เดบ เดบ เดบ เดบ เดบ เดบ ะ
 ๑๑ ถบ ถบ ถบ ถบ ถบ ถบ ถบ ถบ
 เถบ เถบ เถบ เถบ เถบ เถบ เถบ เถบ ะ
 ๑๒ ธบ ธบ ธบ ธบ ธบ ธบ ธบ ธบ
 เธบ เธบ เธบ เธบ เธบ เธบ เธบ เธบ ะ

๑ มบ มั๋บ มาบ มิบ มี่บ มืบ มื๋บ มุบ มุบ
 เมบ เมบ ไมบ มอบ มวบ เมียบ เมือบ เมิบ เมอบ ฆะ
 ๑ ยบ ยั๋บ ยาบ ยิบ ยี่บ ยืบ ยื๋บ ยุบ ยุบ
 เยบ แยบ โยบ ยอบ ยวบ เยียบ เยือบ เยิบ เยอบ ฆะ
 ๑ รบ รั๋บ ราบ ริบ รี่บ รืบ รื๋บ รุบ รุบ
 เรบ แรบ โรบ รอบ รวบ เรียบ เรือบ เริบ เรอบ ฆะ
 ๑ ลบ ลั๋บ ลาบ ลิบ ลี่บ ลืบ ลื๋บ ลุบ ลุบ
 เลบ แลบ โลบ ลอบ ลวบ เลียบ เลือบ เลิบ เลอบ ฆะ
 ๑ วบ วั๋บ วาบ วิบ วี่บ วืบ วื๋บ วุบ วุบ
 เวบ แวบ โวบ วอบ ววบ เวียบ เวือบ เวิบ เวอบ ฆะ
 ๑ ฟบ ฟั๋บ ฟาบ ฟิบ ฟี่บ ฟืบ ฟื๋บ ฟุบ ฟุบ
 เฟบ แฟบ โฟบ ฟอบ ฟวบ เฟียบ เฟือบ เฟิบ เฟอบ ฆะ
 ๑ ฮบ ฮั๋บ ฮาบ ฮิบ ฮี่บ ฮืบ ฮื๋บ ฮุบ ฮุบ
 เฮบ แเฮบ โฮบ ฮอบ ฮวบ เฮียบ เฮือบ เฮิบ เฮอบ ฆะ
 ๑ อักษรใช้สกทโนแม่ กบ ๗ อักษร คือ บ ป ผ ฝ พ ฟ ภ ฆะ

๑ ท่อนี้ไปคำกลอนสำหรับอ่านเทียบในแม่ กบ ฆะ

๑ ยานี้ ๑๑ ๕ ๑ ขึ้น กบ จบแม่ กต พระตาบศ ฐชาคุณที่
 ผาสุกร รุกขมุต ภูตสวัตี สัตถาวร ๑ ระวังบ หลับเนตรนี้เง เชนองค์
 อิง ฟิงถึงขร เหมือน กับ หลับ สนิท นอน สั้ววศ์ล อภิญาณ

ร้อง ปิบ เปิบ^๗) ตอกไม้ ปิบ ป้าบ^๗) ร้อง ออบ^๗
 เปิบ เข้า) ต้น ปิบ)

๑ อักษรต่ำที่มีตัว ห นำในแม่ กก กต กบ นี้ก็มีสำเนียง
 ต่างกัน กับ อักษรต่ำ ตาม ธรรมดา จะคำ ว่า ษะ

ผม หงอก) ไร่ เหงือก) เจ็บ หงอด) ทำปาก หงับ)
 เพาะไม้ งอก) นก เงือก) เง่า ๆ งอด ๆ) อ้าปาก งบ)
 ลาย กระหนก) น้ำหนัก) เหนียว หนัก) ผัก หนอก) ใบหนาด)
 พัด ขนนก) ลำหนัก) รู้สำนึก) ภายนอก) ไชยนาท)
 เควา หนวด) ถอน ตั้ง หนัก) แซ่หมัก) พลุ หนาก)
 หมอ หนวด) คำนับ) ลาว ว่า มัก) ของ มาก)
 สรวม หมวก) สัญ หมด) กำหนัด) แห้ง หมด)
 เถา มวก) ไซ้ หมด) ผูกมัด) นอ หมด)
 กระหมุด กระหมิด) ลาว หมด) คลาน หมอบ) ถ้วย หยก)
 มีต มีต) คำนมด) หมายถึง หมอบ) ผ้า หยก)
 ความ หยาก) โหยก เหยก) เข้า หยอก) ย้อย หยด) น้ำ หยัด)
 ทูช หยาก) โยก เยก) หนาม หยอก) มียศ) เปียต ยัด)
 น้ำ หยาก) ไม่ หยด) ยาหยอด) ไม่มีที่เหยียด) อ่อน หยับ)
 มารยาตร์) ยงยทธิ์) อย่างหยอด) ยัดเหยียด) ยวบยิบ)

คำหยาบ) ยกหยิบ) ใช้ยา หยวน ๆ) จังหรีด) ดิ้นหรบ ๆ)
 ปลิวยาบ) แตะยิบ ๆ) ไหว ยวบ) จาวีร) พลรบ)
 สำหรับ) ดิน อีหรบ) ทอ หลัก) ทำ หลาก ๆ) กระ โหลก)
 สำหรับ) โรย รอบ) ฉก หลัก) ฉุด หลาก) มีในโลกย์)
 หลอน หลอก) ตา เหลือก) ปลา หลด) อยู่ หลัด ๆ) ประ หลาด)
 ปอก หลอก) คาว เลือก) หย่อน หลด) ปาก หลัด) ปู หลาด)
 เป้า หลอด) ลึก หลบ) นอน หลับ) เช็ด หลาบ) ว้าย หลวก)
 เล็ด หลอด) เชี่ยน หลบ) ความ หลับ) ลำ หลาบ) บาง หลวก)
 เปน หวัด) ไหว หวาด) หวด หวัด) ตั้งนี้ เปนต้น จัดคำเสียงต่าง ๆ
 แวง หวัด) เชี่ยน หวัด) ชั่ว หวัด)

เปน คู่กัน ใน แม่ กก กต กบ พอ เปน ที่ สังเกต เปน ตัวอย่าง เท่านั้น

๑) อื่น คำ ใน แม่ กก กต กบ อักษร ท่าไม้ มี ตัว ห นำ
 เพราะ จะผิด จาก คำเดิม ใน ภาษา มคอ แต่ อ่าน สำเนียง เหมือน
 ตัว ห นำ น่า ตู จะ คำว่า กนก ทิดก ประโยค ประมาท อำมาตย์
 ประโยชน์ อนาคต เอนก กากนีก อกนิฐ ฯ

๑) แล คำ ที่ อักษร กลาง อยู่ ข้าง นำ เสียง อักษร กลาง กลบ
 ออกไป เปน เหมือน กับ สำเนียง ห นำ นั้น ก็ มี อยู่ หลาย คำ
 แต่มัก มา แต่ คำ แผลง โทษ มาก

ฯ

บัญญัติ	เสด็จ	ตรัส	จรัส	ตรวจ	ปราบ
บำเหน็จ	สำเร็จ	ตำรัส	จรัส	ตำรวจ	บำราบ
เกิด	ตรับ	บวก	บวก	ชก	สวก
กำเนิด	ตำรับ	ผนวก	ผนวก	ชนก	ตำริห์
กำราบ					
อ้อม	เป็นต้น				ฯ
อ้อม					

๐ ที่แสดงออกจาก อักษรกลาง แต่สำเนียงไม่
 เป็น ห นำคงเป็นเสียง อักษรต่ำอยู่นั้น ก็มี เหมือน คำว่า
 ปราช) อจ)
 บำราช) อำนาจ) เช่นนี้เป็นต้น ฯ

๐ อักษรสูง ๑๑ แจกในแม่ กม ดังนี้ ฯ

๐ ขม ข้ม ขาม ขิม ขั้ม ขั้ม ขั้ม ขุม ขุม
 เขม เข้ม ไชม ขอม ขวม เขี่ยม เขื่อม เขิม เขอม ฯ

๐ ขม ข้ม ขาม ขิม ขั้ม ขั้ม ขั้ม ขุม ขุม
 เขม เข้ม ไชม ขอม ขวม เขี่ยม เขื่อม เขิม เขอม ฯ

๐ คม ค้ม คาม คิม คั้ม คั้ม คั้ม คุม คุม
 เขม เข้ม ไคม คอม ควม เขี่ยม เขื่อม เขิม เขอม ฯ

๑ รุ่ม รุ่ม รุ่ม รุ่ม รุ่ม รุ่ม รุ่ม รุ่ม รุ่ม
 รุ่ม รุ่ม รุ่ม รุ่ม รุ่ม รุ่ม รุ่ม รุ่ม รุ่ม
 ๑ ถม ถม ถม ถม ถม ถม ถม ถม ถม
 ถม ถม ถม ถม ถม ถม ถม ถม ถม
 ๑ ผม ผม ผม ผม ผม ผม ผม ผม ผม
 ผม ผม ผม ผม ผม ผม ผม ผม ผม
 ๑ ฝม ฝม ฝม ฝม ฝม ฝม ฝม ฝม ฝม
 ฝม ฝม ฝม ผม ผม ผม ผม ผม ผม
 ๑ คม คม คม คม คม คม คม คม คม
 คม คม คม คม คม คม คม คม คม
 ๑ ขม ขม ขม ขม ขม ขม ขม ขม ขม
 ขม ขม ขม ขม ขม ขม ขม ขม ขม
 ๑ ถม ถม ถม ถม ถม ถม ถม ถม ถม
 ถม ถม ถม ถม ถม ถม ถม ถม ถม
 ๑ หม หม หม หม หม หม หม หม หม
 หม หม หม หม หม หม หม หม หม

๑ ผันด้วยไม้ ' ๒' เปน ๓ คำดังนี้ ๖

๑ ทม ทม ทม ทม ทม ทม ทม
 ทม ทม ทม ทม ทม ทม ทม
 ทม ทม ทม ทม ทม ทม ทม

ឆុំ ឆុំ ឆេ ឆេ ឆៃ ឆៃ
 ឆុំ ឆុំ ឆេ ឆេ ឆៃ ឆៃ
 ឆុំ ឆុំ ឆេ ឆេ ឆៃ ឆៃ
 ឆុំ ឆៃ ឆៃ ឆៃ ឆៃ ឆៃ
 ឆុំ ឆៃ ឆៃ ឆៃ ឆៃ ឆៃ
 ឆុំ ឆៃ ឆៃ ឆៃ ឆៃ ឆៃ

◎ ប្រាំ ១០ ឆុំ ឆៃ ឆៃ ឆៃ ឆៃ ឆៃ ឆៃ

◎ ឆុំ ឆៃ ឆៃ ឆៃ ឆៃ ឆៃ ឆៃ ឆៃ

◎ ឆុំ ឆុំ ឆុំ ឆុំ ឆុំ ឆុំ ឆុំ ឆុំ
 ឆៃ ឆៃ ឆៃ ឆៃ ឆៃ ឆៃ ឆៃ ឆៃ

◎ ឆុំ ឆុំ ឆុំ ឆុំ ឆុំ ឆុំ ឆុំ ឆុំ
 ឆៃ ឆៃ ឆៃ ឆៃ ឆៃ ឆៃ ឆៃ ឆៃ

◎ ឆុំ ឆុំ ឆុំ ឆុំ ឆុំ ឆុំ ឆុំ ឆុំ
 ឆៃ ឆៃ ឆៃ ឆៃ ឆៃ ឆៃ ឆៃ ឆៃ

◎ ឆុំ ឆុំ ឆុំ ឆុំ ឆុំ ឆុំ ឆុំ ឆុំ
 ឆៃ ឆៃ ឆៃ ឆៃ ឆៃ ឆៃ ឆៃ ឆៃ

◎ ឆុំ ឆុំ ឆុំ ឆុំ ឆុំ ឆុំ ឆុំ ឆុំ
 ឆៃ ឆៃ ឆៃ ឆៃ ឆៃ ឆៃ ឆៃ ឆៃ

๐ ผัน ควณ.ไม ๑ ๒ ๓ + เปน ๕ คำตงน ๗

[illegible]

ก่อ้ม กั๋ม กั๋ม กั๋ม กั๋ม กั๋ม กั๋ม กั๋ม กั๋ม กั๋ม
 กอ้ม กั๋ม กอ้ม กั๋ม กั๋ม กั๋ม กั๋ม กั๋ม กั๋ม กั๋ม
 กั๋ม กั๋ม กั๋ม กั๋ม กั๋ม กั๋ม กั๋ม กั๋ม กั๋ม กั๋ม
 กั๋ม กั๋ม กั๋ม กั๋ม กั๋ม กั๋ม กั๋ม กั๋ม กั๋ม กั๋ม

๑. ยังมีอีก ๘ อักษรดังนี้เหมือนกัน ๖

๑. อักษรท่า ๒๔ แจกในแม่กม ดังนี้ ๖

๑. คม คั้ม คาม คิม คั้ม คั้ม คั้ม คั้ม คัม คุม
 เคม แคม ไคม คอม ควม เคี่ยม เคื่อม เคิม เคอม ๖
 ๑. คม คั้ม คาม คิม คั้ม คั้ม คั้ม คั้ม คัม คุม
 เคม แคม ไคม คอม ควม เคี่ยม เคื่อม เคิม เคอม ๖
 ๑. ชม ชั้ม ชาม ชิม ชั้ม ชั้ม ชั้ม ชั้ม ชุม ชุม
 เชม แชม ไชม ชอม ชวม เชี่ยม เชื่อม เชิม เชอม ๖
 ๑. งม งั้ม งาม งิม งั้ม งั้ม งั้ม งั้ม งุม งุม
 เกม แงม ไงม งอม งวม เกี่ยม เกื่อม เกิม เกอม ๖
 ๑. ชม ชั้ม ชาม ชิม ชั้ม ชั้ม ชั้ม ชั้ม ชุม ชุม
 เชม แชม ไชม ชอม ชวม เชี่ยม เชื่อม เชิม เชอม ๖
 ๑. ชม ชั้ม ชาม ชิม ชั้ม ชั้ม ชั้ม ชั้ม ชุม ชุม
 เชม แชม ไชม ชอม ชวม เชี่ยม เชื่อม เชิม เชอม ๖

๑ ดม ด้ม ดม ฅม ฅ้ม ฅ้ม ฅ้ม ฅม ฅม
 เฅม เฅม โฅม ฅอม ฅวม ฅើม ฅើม ฅើม ฅอม ะ
 ๒ ญม ญ้ม ญาม ญิม ญึ่ม ญึ่ม ญึ่ม ญม ญม
 เญม เญม โญม ฅอม ญวม ญើม ญើม ญើม ญอม ะ
 ๓ ทม ทัม ทม ติม ทั้ม ทั้ม ทั้ม ทม ทม
 เทม เทม ไทม ทอม ทวม เที่ยม เที่ยม เทิม เทอม ะ
 ๔ ฌม ฌ้ม ฌาม ฌิม ฌึ่ม ฌึ่ม ฌึ่ม ฌม ฌม
 เฌม เฌม โฌม ฌอม ฌวม ฌើม ฌើม ฌើม ฌอม ะ
 ๕ ฌม ฌ้ม ฌาม ฌิม ฌึ่ม ฌึ่ม ฌึ่ม ฌม ฌม
 เฌม เฌม โฌม ฌอม ฌวม ฌើม ฌើม ฌើม ฌอม ะ
 ๖ ฌม ฌ้ม ฌาม ฌิม ฌึ่ม ฌึ่ม ฌึ่ม ฌม ฌม
 เฌม เฌม ไฌม ฌอม ฌวม ฌើม ฌើม ฌើม ฌอม ะ
 ๗ ฌม ฌ้ม ฌาม ฌิม ฌึ่ม ฌึ่ม ฌึ่ม ฌม ฌม
 เฌม เฌม โฌม ฌอม ฌวม ฌើม ฌើม ฌើม ฌอม ะ
 ๘ ฌม ฌ้ม ฌาม ฌิม ฌึ่ม ฌึ่ม ฌึ่ม ฌม ฌม
 เฌม เฌม โฌม ฌอม ฌวม ฌើม ฌើม ฌើม ฌอม ะ

๑ ฅ ฅั ฅา ฅิ ฅึ ฅึ ฅึ ฅุ ฅู
 ฅม ฅม ฅอม ฅอม ฅอม ฅ็อม ฅ็อม ฅ็อม ฅอม ๖
 ๑ ม มุ ฅา ฅิ ฅึ ฅึ ฅึ ฅุ ฅู
 ฅม ฅม ฅอม ฅอม ฅอม ฅ็อม ฅ็อม ฅ็อม ฅอม ๖
 ๑ ย ฅั ฅา ฅิ ฅึ ฅึ ฅึ ฅุ ฅู
 ฅม ฅม ฅอม ฅอม ฅอม ฅ็อม ฅ็อม ฅ็อม ฅอม ๖
 ๑ ร ฅั ฅา ฅิ ฅึ ฅึ ฅึ ฅุ ฅู
 ฅม ฅม ฅอม ฅอม ฅอม ฅ็อม ฅ็อม ฅ็อม ฅอม ๖
 ๑ ล ฅั ฅา ฅิ ฅึ ฅึ ฅึ ฅุ ฅู
 ฅม ฅม ฅอม ฅอม ฅอม ฅ็อม ฅ็อม ฅ็อม ฅอม ๖
 ๑ ว ฅั ฅา ฅิ ฅึ ฅึ ฅึ ฅุ ฅู
 ฅม ฅม ฅอม ฅอม ฅอม ฅ็อม ฅ็อม ฅ็อม ฅอม ๖
 ๑ ฟ ฅั ฅา ฅิ ฅึ ฅึ ฅึ ฅุ ฅู
 ฅม ฅม ฅอม ฅอม ฅอม ฅ็อม ฅ็อม ฅ็อม ฅอม ๖
 ๑ ฮ ฅั ฅา ฅิ ฅึ ฅึ ฅึ ฅุ ฅู
 ฅม ฅม ฅอม ฅอม ฅอม ฅ็อม ฅ็อม ฅ็อม ฅอม ๖
 ๑ ฅั ฅั ฅั ฅั ฅั ฅั ฅั ฅั ๖

๑ ค ฅั ฅั ฅั ฅั ฅา ฅั ฅิ ฅั ฅั ฅั
 ฅั ฅั ฅา ฅั ฅั

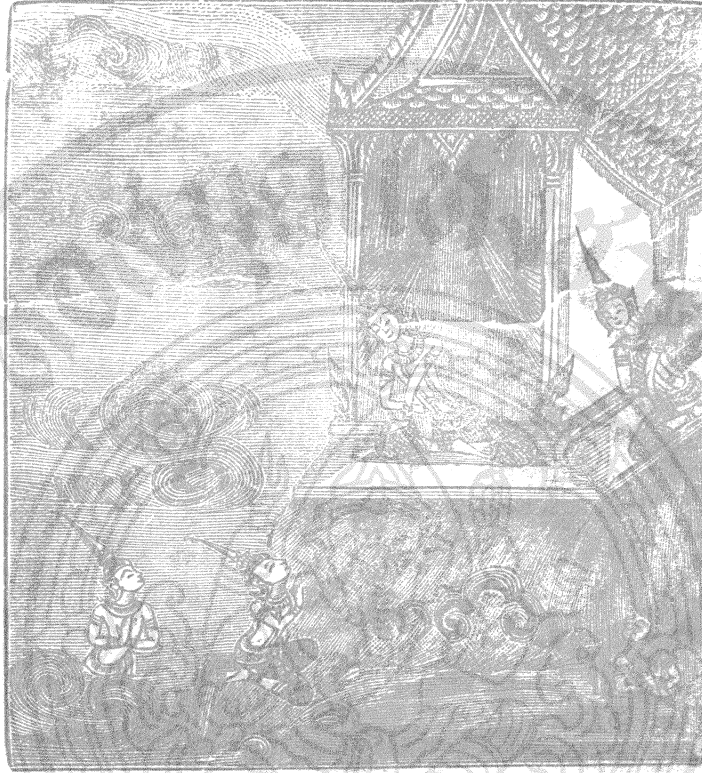
คัม คัม คัม คัม คุม คัม คุม คัม เคม เค้ม
 คัม คัม คัม คัม คัม คัม เคม
 แคม कै้ม ไคม ไค้ม คยม คั้ม ควม คั้ม เคี่ยม เคี่ยม
 कै้ม ไค้ม คั้ม คั้ม คั้ม เคี่ยม
 เคี่ยม เคี่ยม เค็ม เค็ม เคม เค็ม
 เคี่ยม เค็ม เคี่ยม

๑ ยังอีก ๒๓ อักษร ดังนี้ เหมือน กัน ๖

๑ ในแม่ กม ไข่ ตัว ม สกตตัวเดียว นฤคหิต สกตได้บ้าง
 เหมือน คำว่า ประทุ ทุ ทุ เจ้าจุพล เป็น ต้น ๖

๑ ท่อนี้ ไป คำกลอน สำหรับ อ่าน เทียบ ใน แม่ กม ๖

๑ ฉบับ ๑๖ ๖ ๑ ขึ้น กม สม เตจ จอม อารย เอ็นดู ภูบาล
 ผู้ผ่าน ภาวสาวถิ ๑ ชื่อ ทรง หลง เล่ห์ เสน่ กลอก กลับ อับปริย
 บุรี จึง ล่มจมไป ๑ ประโยชน์ จะ ไปรต ภูวไนย นิ่ง นิ่ง ตั้งใจ
 เลื่อมใส สำเร็จ เมตตา ๑ แปลงเสียง เพียง พิณ อินทรา บดก
 ขัอมรณา คง มาวันหนึ่ง ถึง ตน ๑ เบี่ยง เบี่ยง ดลัด สอ
 น้อ ณ บาบ กำม้นำ ตน ไป ทน ทุกข์ นับ กับ กัลป์
 ๑ เมตตา การุณา สามัญ จะได้ ไป สวรรค์ เปนสุข ทุกวัน หรรษา

๑ สมบัติ ถัดวันมนุษย์ ครุฑา กอดอก กัดบ่อปรีชา เทวาสมบัติ
 ชัชวาลย์ ๑ ศุขเกษม เปรมปรีดี วิมาน อิ่มหน้าตำราญ ศฤงฆาร
 ห้อมล้อม พร้อมเพรียง ๑ กระจับปี่ส้อ ท่อเสียง ชับร่า
 จำเรียง สำเนียงนางพ้าน่าฟัง ๑ เตชะ พระ กุศลทน หลัง
 สิ่งใดใจหวัง ได้ตั้งมุ่ง มาตปรารถนา ๑ จริงนะ ประสกลีกา
 สวตมนต์ภาวณา เบื้องหน้าจะได้ไป สวรรค์ ๑ จบเทศน์เสรี
 คำว่าพรรณ พระองค์ทรงธรรม์ ต้นต้นเมฆา คทาไคด ขะ
 ๑ จบแม่ กม เท่านั้น ขะ

๑ เหวบ, เหวดบ, หาย หาว หิว หัว หีบ หับ

หย หย หว หว ไหว หวย หวย เขี้ยว เขี่ยว

เห็บ เห็บะ เหือ เหือคะ เหว เหวละ หัก หักกะ หะ

แหะ ไหะ เฮาะ หอ ห่ง หั้ว ห้วย หืด หะ

๑ แดบ, แดบย, ฉาย ฉาว ฉิว ฉีว ฉีบ ฉับ
ฉม ฉม ฉเว ฉแหว โฉน ฉอย ฉวย ฉैया ฉือย
ฉึบ ฉึบ ฉื่อ ฉือฉะ ฉือ ฉือฉะ ฉัก ฉัก ฉัฉะ ฉะ
แฉะ ไฉฉะ ฉาะ ฉอ ฉ่ง ฉัว ฉัว ฉื่อ ฉื่อ

១ ឆ្នើប, ឆ្នើប, ឆ្នើប ឆ្នើប ឆ្នើប ឆ្នើប ឆ្នើប ឆ្នើប
 ឆ្នើប ឆ្នើប ឆ្នើប ឆ្នើប ឆ្នើប ឆ្នើប ឆ្នើប ឆ្នើប
 ឆ្នើប ឆ្នើប ឆ្នើប ឆ្នើប ឆ្នើប ឆ្នើប ឆ្នើប ឆ្នើប
 ឆ្នើប ឆ្នើប ឆ្នើប ឆ្នើប ឆ្នើប ឆ្នើប ឆ្នើប ឆ្នើប

๐ เถย, เถยย, เถาย เถาว เถิว เถีว เถีย เถีย
 ถบ ถบ เถว เถว ไถย ถอย ถวย เถ်ว เถือย
 เถ่ย เถียะ เถื่อ เถือะ เถอ เถอะ ถัว ถัวะ เถะ
 เถะ ไถะ เถาะ ถอ ถ่อ ถ้อย ถือ ฐะ

๑๐. ยิงอีก ๑๐ อักษร ฝั่ง อย่าง นี้ เหมือน กัน ะ

© ເຄຍ, ເຄອຍ, ກາຍ ກາວ ກິງ ກິ້ງ ກື້ຍ ກື້ຍ

๑ เจย, เจอຍ, รាយ จาว จิว จี้ว จ็ย จัย
จย จุย เจว แจว โจย จอย จวบ เจืยว เจือຍ
เจ็ย เจ็ຍះ ເຈື່ອ ເຈື່ອະ ເຈງ ເຈອະ ຈັວ ຈົ້ວະ ເຈະ
ແຈະ ໂຈະ ເຈາະ ຈອ ຈໍ ຈັຍ ຈີ່ ຈັ ຈິ່ ຈຶ່ ພະ

៖ ឆ្មេប, ឆ្មេចប, ឆ្មាប, ឆ្មាវ ឆ្មិវ ឆ្មីវ ឆ្មឹប ឆ្មឹប
 ឆ្មប ឆ្មប ឆ្មា ឆ្មា ឆ្មាប ឆ្មាប ឆ្មាប ឆ្មើប ឆ្មើប
 ឆ្មើប ឆ្មើប ឆ្មើច ឆ្មើច ឆ្មើច ឆ្មើច ឆ្មើច ឆ្មើច ឆ្មើច ឆ្មើច
 ឆ្មើច ឆ្មើច ឆ្មើច ឆ្មើច ឆ្មើច ឆ្មើច ឆ្មើច ឆ្មើច ឆ្មើច ឆ្មើច

◎ ឆ្នេរ, ឆ្នេរ, ឆ្នេរ ឆ្នេរ ឆ្នេរ ឆ្នេរ ឆ្នេរ ឆ្នេរ
ឆ្នេរ ឆ្នេរ ឆ្នេរ ឆ្នេរ ឆ្នេរ ឆ្នេរ ឆ្នេរ ឆ្នេរ
ឆ្នេរ ឆ្នេរ ឆ្នេរ ឆ្នេរ ឆ្នេរ ឆ្នេរ ឆ្នេរ ឆ្នេរ
ឆ្នេរ ឆ្នេរ ឆ្នេរ ឆ្នេរ ឆ្នេរ ឆ្នេរ ឆ្នេរ ឆ្នេរ

កេ្មម កេ្មម កេ្មម កេ្មម កេ្មម កេ្មម កាយ កាយ កាយ

© កេម កេម កេម កេម កាយ កាយ

ကံၤ ကံၤ ကံၤ ကံၤ ကံၤ ကံၤ ကံၤ ကံၤ ကံၤ ကံၤ

ကက ကံ ကိ ကိ

၁၂၆၆
 ၁၂၆၇
 ၁၂၆၈
 ၁၂၆၉
 ၁၂၇၀
 ၁၂၇၁
 ၁၂၇၂
 ၁၂၇၃
 ၁၂၇၄
 ၁၂၇၅

 ក៏ប ក៏ប ក៏ប ក៏ប ក៏ប ក៏ប

ក្រុម គ្រុម ក្រុម ក្រែង ក្រែង ក្រែង ក្រែង ក្រែង ក្រែង

ក្រុមប្រឹក្សាភិបាល

កែប កែប កែប កែប កែប កែប កែប កែប កែប

២ ២ ២ ២ ២ ២ ២ ២ ២

[illegible]

ពៀរ ពៀរ ពៀរ កើប កើប កើប កើប កើប កើប
 ពៀរ ពៀរ ពៀរ កើប កើប កើប កើប កើប កើប

[illegible]

ເກືອ ເກືອ ເກືອ ເກືອ ເກືອ ເກືອ ກົງ ກົງ ກົງ
ເກືອ ເກືອ ເກືອ ເກືອ ເກືອ ເກືອ ກົງ ກົງ ກົງ

110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000 1001 1002 1003 1004 1005 1006 1007 1008 1009 1010 1011 1012 1013 1014 1015 1016 1017 1018 1019 1020 1021 1022 1023 1024 1025 1026 1027 1028 1029 1030 1031 1032 1033 1034 1035 1036 1037 1038 1039 1040 1041 1042 1043 1044 1045 1046 1047 1048 1049 1050 1051 1052 1053 1054 1055 1056 1057 1058 1059 1060 1061 1062 1063 1064 1065 1066 1067 1068 1069 1070 1071 1072 1073 1074 1075 1076 1077 1078 1079 1080 1081 1082 1083 1084 1085 1086 1087 1088 1089 1090 1091 1092 1093 1094 1095 1096 1097 1098 1099 1100 1101 1102 1103 1104 1105 1106

เกะ แกะ ไทะ เกาะ กอ ก้อ กัย กัย กัย
 ก้อ ก้อ ก้อ
 ก้อ ก้อ

๐ ยังอีก ๘ อักษรณนี้เหมือนกัน ๗

๐ อักษรท่า ๒๔ แจกในแม่เกยดังนี้ ๗

๐ เคย, เคย, คาย คาว คิว คิว คัย คัย
 คย คย เคว แคว ไคย คอย ควย เคียว เคีย
 เคีย เคียะ เคื่อ เคื่อะ เคอ เคอะ คัว คัวะ เคะ
 แคะ ไคะ เคาะ คอ ค่อ ค้อ คัย คื่อ ๗

๐ เคย, เคย, คาย คาว คิว คิว คัย คัย
 คย คย เคว แคว ไคย คอย ควย เคียว เคีย
 เคีย เคียะ เคื่อ เคื่อะ เคอ เคอะ คัว คัวะ เคะ
 แคะ ไคะ เคาะ คอ ค่อ ค้อ คัย คื่อ ๗

๐ เวย, เวย, วย าว าว ัว ัว ัย ัย
 วย วย เหว แหว ไหว วย วย เหวว เหว
 เหว เหวะ เหวื่อ เหวื่อะ เหว เหวะ ัว ัวะ เหว
 เหวะ ไหว เหวะ วย ัว ัว ัย ื่อ ๗

๐ เทย, เทอย, ทาย ทาว ทิว ทัว ทัย ทีย
 ทย ทย เทว แทว ไทย ทอย ทวย เที้ยว เท็อย
 เท็ย เท็ยะ เทื่อ เทื่อะ เทอ เทอะ ทัว ทัวะ เทะ
 แทะ ไทะ เทาะ ทอ ท่อ ท้อ ทัย ทื่อ าะ

๐ เฌย, เฌอย, ฉาย ฉาว ฉิว ฉัว ฉัย ฉีย
 ฌย ฌย เฌว แฌว ไฌย ฌอย ฌวย เฌี้ยว เฌ็อย
 เฌ็ย เฌ็ยะ เฌื่อ เฌื่อะ เฌอ เฌอะ ฌัว ฌัวะ เฌะ
 แชะ ไชะ เชะ ฌอ ฌ่อ ฌ้อ ฌัย ฌื่อ าะ

๐ เณย, เณอย, ฌาย ฌาว ฌิว ฌัว ฌัย ฌีย
 ฌย ฌย เณว แณว ไณย ฌอย ฌวย เณี้ยว เณ็อย
 เณ็ย เณ็ยะ เณื่อ เณื่อะ เณอ เณอะ ฌัว ฌัวะ เณะ
 แณะ ไณะ เณะ ฌอ ฌ่อ ฌ้อ ฌัย ฌื่อ าะ

๐ เทย, เทอย, ทาย ทาว ทิว ทัว ทัย ทีย
 ทย ทย เทว แทว ไทย ทอย ทวย เที้ยว เท็อย
 เท็ย เท็ยะ เทื่อ เทื่อะ เทอ เทอะ ทัว ทัวะ เทะ
 แทะ ไทะ เทาะ ทอ ท่อ ท้อ ทัย ทื่อ าะ

๐ เรย, เรอย, ฌาย ฌาว ฌิว ฌัว ฌัย ฌีย
 ฌย ฌย เรว แรว ไธย ฌอย ฌวย เรี้ยว เร็อย
 เร็ย เร็ยะ เรื่อ เรื่อะ เรอ เรอะ ฌัว ฌัวะ เระ
 แระ ไระ ระ ฌอ ฌ่อ ฌ้อ ฌัย ฌื่อ าะ

๙๗

◎ เนย, เนอย, นาย นาว นัว นั่ว นื้อ นัย
 นุย นุย เนว แนว โนย นอย นวย เนี้ยว เนื่อย
 เนีย เนียะ เนื่อ เนื้อะ เนอ เนอะ นัว นัวะ เนะ
 เนาะ โนะ เนาะ นอ น่อ นื้อ นัย นื้อ าะ
 ◎ เพย, เพอย, พาย พาว พิว พั่ว พื้อ พัย พัย
 พุย พุย เพว แพว โพาย พอย พวย เพี้ยว เพื่อย
 เพีย เพียะ เพื่อ เพื้อะ เพอ เพอะ พัว พัวะ เพะ
 เพาะ โพะ เพาะ พอ พ่อ พื้อ พัย พื่อ าะ
 ◎ เฟย, เฟอย, ฟาย ฟาว ฟิว ฟั่ว ฟื้อ ฟัย ฟัย
 ฟุย ฟุย เฟว แฟว โฟย ฟอย ฟวย เฟี้ยว เฟื่อย
 เฟีย เฟียะ เฟื่อ เฟื้อะ เฟอ เฟอะ ฟัว ฟัวะ เฟะ
 เฟาะ โพะ เฟาะ พอ พ่อ พื้อ พัย พื่อ าะ
 ◎ เกย, เกอย, ภาย ภาว ภาว ภาว ภาว ภาว ภาว ภาว
 ภาย ภาย เกว แกว ไกย ภาย ภาย เกี้ยว เกื่อย
 เกีย เกียะ เกื่อ เกื้อะ เกอ เกอะ ภาว ภาวะ เกะ
 เกาะ โกะ เกาะ ภาว ภาว ภาว ภาว ภาว ภาว ภาว ภาว
 ◎ เมย, เมอย, มาย มาว มิว มั่ว มื้อ มัย มัย
 มุย มุย เมว แมว ไมย มอย มวย เมี้ยว เมื่อย
 เมีย เมียะ เมื่อ เมื้อะ เมอ เมอะ มัว มัวะ เมะ
 เมาะ โมะ เมาะ มอ ม่อ มื้อ มัย มื้อ าะ

๑๐ เยย, เยอຍ, ยาย ยาว ยิว ยี่ว ย็ย ย็ย
 ยย ยย เยว แยว โยย ยอຍ ယဝ်း ယိဝ်း ယဲး
 ယိး ယိး ယိး ယိး ယိး ယိး ယိး ယိး ယိး
 ယိး ယိး ယိး ယိး ယိး ယိး ယိး ယိး ယိး

๑๑ เรย, เรอຍ, รាយ ราว ริว รี่ว ร็ย ร็ย
 รย รย เรว แรว โรว รอຍ ဝိဝ်း ဝိဝ်း ဝဲး
 ဝိး ဝိး ဝိး ဝိး ဝိး ဝိး ဝိး ဝိး ဝိး
 ဝိး ဝိး ဝိး ဝိး ဝိး ဝိး ဝိး ဝိး ဝိး

๑๒ เลย, เลอຍ, ลาย ลาว ลิว ลี่ว ล็ย ล็ย
 ลย ลย เลว แลว โลย ลอຍ လိဝ်း လိဝ်း လဲး
 လိး လိး လိး လိး လိး လိး လိး လိး လိး
 လိး လိး လိး လိး လိး လိး လိး လိး လိး

๑๓ เวย, เวอຍ, วาย วาว วิว วี่ว ว็ย ว็ย
 วย วย เวว แวว โวย วอຍ ဝိဝ်း ဝိဝ်း ဝဲး
 ဝိး ဝိး ဝိး ဝိး ဝိး ဝိး ဝိး ဝိး ဝိး
 ဝိး ဝိး ဝိး ဝိး ဝိး ဝိး ဝိး ဝိး ဝိး

๑๔ เพ้ย, เพอຍ, พาย ฟ้าว ฟิว ฟ็ย ฟ็ย
 พย พย เพ้ว แพว โพาย พอຍ ပိဝ်း ပိဝ်း ပဲး
 ပိး ပိး ပိး ပိး ပိး ပိး ပိး ပိး ပိး
 ပိး ပိး ပိး ပိး ပိး ပိး ပိး ပိး ပိး

๑ อักษรคำแม่เกย ผันด้วยไม้ ไม้เอกแต่ตัวที่มี
วิดิฏฺฐะนี้ คำนี้ เปนคำทาบ ๘ คำ คือ เคียะ เคือะ เคอะ
คัวะ เคะ แคะ โคะ เคาะ นอกนั้น ผัน อักษรตัวตัว หนึ่ง
เปน ๓ คำ ดังนี้

[illegible]

คั้ว คั้ว คั้ว เคะ เคะ ไคะ เคาะ คอ คั้ว
 คั้ว
 คัย คัย คั้ว คั้ว
 คัย คั้ว

๑ ยังอีก ๒๓ อักษร ดังนี้เหมือนกัน ๖

๑ แม่เกยซึ่งแจกมานี้ก็เป็นแบบอย่างหนึ่ง ยังอีกแบบ
 หนึ่งนั้น มีนฤคหิต แทน มอ แทน งอ และ รอ หัน ออก
 ลำเนียง แม่ กม แม่ กน คือ กุ กรวม กรว อยู่ข้างท้ายดังนี้ ๖

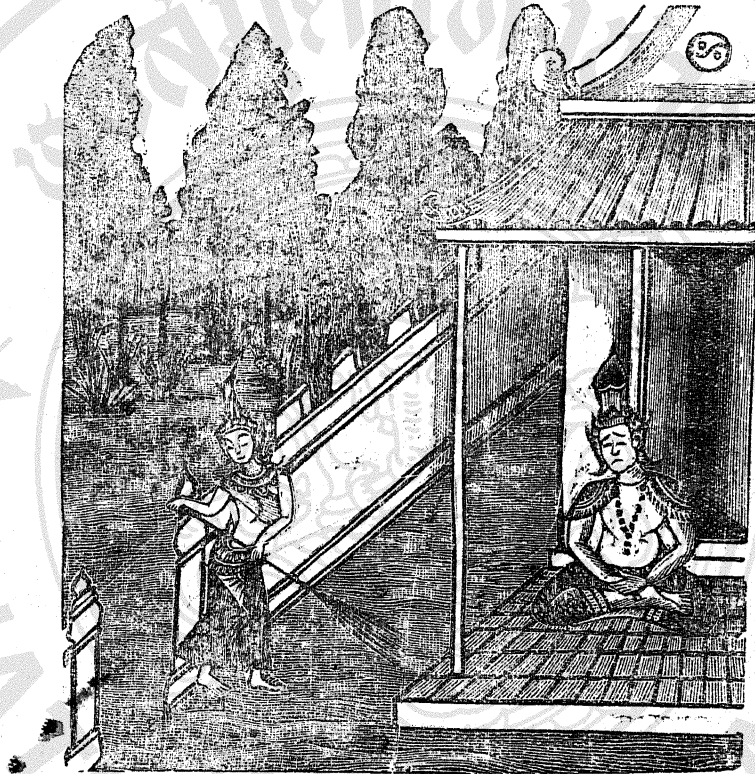
๑ เรย, เรอย, ขาย ขาว ขิว ขีว ขัย ขัย ขุ
 ขุ ขะ ขะ ไอย ขอย ขวย เขียว เข็ย เข็ย เข็ยะ
 เข็ย เข็ยะ เข็ย เข็ยะ ขั้ว ขั้ว ขะ ขะ ไคะ ไคะ
 ขั้ว ขรรวม ขรรว ขอ ขอ ขั้ว ขั้ว ขั้ว ขั้ว ๖

๑ แจกดังนี้ทุกอักษรทั้งสามหมู่ทั่วไป ๖

๑ ต่อนี้ไป คำกลอนสำหรับอ่านเทียบในแม่เกย ๖

๑ ฉบับ ๑๖ ๖ ๑ ขึ้น เกย เกย กล่าว ท้าวไทย พังกรรมน้ำใจ
 เลื่อมใส ศรัทธา ถิ่นหาญ ๑ เห็นไทยในชั้นนี้สันดาน ทัก
 ห่ม บ่วง มาร ตำราญ ตำราญ เติงตา ๑ สอง องค์ ทรงหนั
 พยักขา จักเก็บกลีบชะฎา วิชา ศิล ถือ ถู ๑ เข้า คำ ทำ

กิจพิธี กองกฐนที่อัคคี เป็นที่บูชาถาวร ๑ ประเพณีเป็น
ที่บรรจฐรณ์ เอนองค์ลงนอน เหนือ ขอนเขนย เกยเคี้ยว
๑ คำเข้าเอากรวดกวาดเตียน เหนือขยยาก พากเพียร

เรียนธรรมบำเพ็ญเครื่อง ครั้น ๑ สำเร็จเสร็จได้ไป สวรรค์
เสวยสุขทุกวัน นานนับกับกัลป์พุทธันดร ๑ ภูมราการุญ
สุนทร ไว้หวังสั่งสอน เต็กอ่อนอันเยาว์เล่าเรียน ๑ ก ข
ก กา ว่าเวียน หนุน้อยค้อยเพียร อ่านเขียนผสม กม เกย
๑ ระวังตัว กถักรูหนูเขี้ยว ไม้เขี้ยวเขี้ยวเหวี่ยง ภูเคยเข็ด
หลาบขวาบเขี้ยว ๑ หั้นหวดปาดสับแปดบเลี้ยว หยิก

ซ้ำซ้ำเชียว อย่าเที่ยวเล่นหลงจงจำ ๑ บอกไว้ให้ทราบ
บาปกรรม เรียงเรียบเทียบท่า เนะ นำให้เจ้าเอาบุญ เตชะ
พระ มหา การุญ ใครเห็นเป็นคุณ แบ่งบุญให้เราเจ้าเอย ะ

๑ คำตายในแม่เกย ะ

๑ อักษรสูง กับ อักษรต่ำ เสียงต่างกันดังนี้ ะ

เตี้ย ตะ แหมะ แชะ	เท่า นั้น เถอะ	บี้ เถอะ	หัก ตั้ง เผาะ
พวก จิ้น แคะ	ท่า เถอะ เทะอะ	ปุ่น กระทะอะ	ปลุก เพาะ
เผาะ แผะ	เที้ยว แสะ	สับ เสาะ	หั่ว เราะ แหะ
เลียง แพะ	เอา เสียม แชะ	น้ำ เชาะ	ไป สิ แชะ

๑ อักษรต่ำ ที่มีตัว ห นำ ขึ้นเป็นเสียงสูงเป็น คำตายใน
แม่เกย เสียง ต่างกัน กับ อักษรต่ำ ตามปกติดังนี้ ะ

ขวาน เหงะ	พุด กระแหะ	เอาไป แหมะไว้	งาม เหมะ
ผล เงะ	ช่วย นำเนะ	เอาไป มะไว้	เบาะ เมะ
เคี้ยว เหยอะ	ทำ หย่าแหะ	เอา น้ำ เหยอะ	หั่ว เราะ แหะ
หย่า เยอะ	แยก แยะ	เขี้ย เยะ	ถั่ว แะ
วิ่ง เหวะ	ท่า เถอะ แทะ	เปาะ เถอะ	ผ่า แหะ
ถั่ว เราะ	เที้ยว เต็ม แสะ	ทอด เถอะ	เวียน เวะ

ดังนี้ เป็น ต้น เป็นตัว อย่าง

คำ ทาย อักษร กลาง ต่าง กัน

ด้วย ไม่ ๗ ๗ จะ คำว่า อาแป๊ะ } ร้อง เอ๊ะ }
อึแป๊ะ } เอะ อะ } เป็น ต้น

๑ คำ ที่ ท่าน นักปราชญ์ ให้ ใช้ ส่อ คอ ๖๖

กุศล	ว่า บุญ	พิเศศ	ว่า แปลก ตื่นัก
ตาบศ	ว่า ฤๅษี	ไพศาว	ว่า เตือน หก
ทศ	ว่า สิบ	พิศม	ว่า พิศมั่งเป็นต้น
ปศิศา		ภิศก	ว่า รต น้ำลง
ปศิจ	ว่า อสุรกาย	ยศ	ว่า ยศถาศักดิ์
ประกาศ	ว่า ลำแตง	วิศมี	ว่า รุ่งเรือง
ประเทศ	ว่า ที่	ศอ คอ	บอก พวก ศอ คอ
ศาธา	ว่า โรงอาไศรย	ศุทธธา	
ศาโรช	ว่า ดอองเกสร	โศก	ว่า เศร้าใจ
ศิวาจารย์	ว่า อาจารย์เกษม	เศิก	ว่า เศร็ดไป
ศิริ	ว่า ศรีแสง	ศัทรู	ว่า บั๊จามิตร
ศิขร	ว่า หงอน ว่า ชง่อน	ศรัทธา	ว่า เชื่อใน บุญ
ศรี	ว่า ฌีพวรรณ	โสทร	ว่า ช้องหู
ศลิ	ว่า พระ อิศวร	เศษฐี	ว่า คน มีทรัพย์ มาก
โสพศ	ว่า ๑๖	ศัพท	ว่า เสี่ยง
ศศิธร	ว่า ดวงจันทร์	ศีล	ว่า ศีล

ศฤงฆาร	ว่า ทรัพย์บริวาร	ศุข	ว่า ความสุขสบาย
อาศรพโกษย	ว่า อาศวะสัน	อากาศ	ว่า เวหา
ศักดิ์	ว่า ยศ ศักดิ์	อาศรม	ว่า กุฏิ
ศุก	ว่า งามว่าดี	อัสวา	ว่า ม้า

๑ ข้างขอประกอบอักษร แกลง ธรรมพากย์ ว่าที่
 นานา วุโไทย วลี นาม ศัพทเสร็จ การ ว่าจะ

ศ

๑ ไฟศาว ศีขร พิเศศ แด ศัพท ศักธา
 ศักธู แด ศุข ศุทธธา ศรพ โกษย วัศมี
 ๑ อาศรม ศิล ปศิศา ศร ไศรทว เศวษฐี
 อากาศ พิศม์ ศลิ ยศ ศักดิ์ อัสวา
 ๑ ไศพศ พิเศศ แด ปศิจา แด กุศล ศาลา
 เสก ศรี ศรบบง แด ศิศา ทศ ศุภ ศฤงฆาร
 ๑ ศาโรช ไศก แด ประเทศ ศศิธร ประ กาศ มาร
 ศอ คอ นี ปราชญ์ผู้ชำนาญ ธ ประกอบ ผนวาท

๑ คำนักปราชญ์ที่ท่านให้ ใช้ขอ บอ ว่าจะ

กษัตริย์	ว่า เปนใหญ่ ในเขตรแดน	ภิกษุ	ว่า คน บวช
กฤษณ	เปนชื่อ กษัตริย์	ภุษา	ว่า ผ้า
เกษ	ว่า ฝน	มहिษ	ว่า มเหสี

๑ ร้อยแสนปะโกฏินี้ เปนโกฏิปะโกฏิ พึงกำหนดอย่า
 คลาศคลา ๑ ร้อยแสนโกฏิปะโกฏิหนา ท่านเรียกชื่อมา
 ว่าเป็นนะหุตหนึ่งไป ๑ ร้อยแสนนะหุตนี้ไฉไร ท่านเรียก
 ชื่อไว้ ว่าเป็นนินนะหุตนา ๑ ร้อยแสน นินนะหุตหนา
 ได้นามตามมา ว่าเป็นอิทธิหนึ่งมี ๑ ร้อยแสน อิทธิ
 ได้นามตามมี ว่าเป็นพินธุหนึ่งนา ๑ ร้อยแสน พินธุหนึ่ง
 หนา ท่านเรียกกันมา ว่าเป็นพัพพุพึงจำไว้ ๑ ร้อยแสน
 อพัพพุ ไฉไร ได้นามตามใช้ ว่าเป็นนิรัพัพพุหนึ่งนา ๑ ร้อยแสน
 นิรัพัพพุ หนา ท่านเรียกชื่อมา ว่าเป็นอะหะหะตามมี ๑ ร้อยแสน
 อะหะหะนี้ มีนามตามที่ ว่าเป็นอะพะพะหนึ่งนา ๑ ร้อยแสน
 อะพะพะนี้ หนา ท่านเรียกกันมา ว่าเป็นอฆะฆะตามมี ๑ ร้อย
 แสน อฆะฆะนี้ มีนามตามที่ ว่าเป็นโสคันติกะหนึ่งนา ๑ ร้อยแสน
 โสคันติกะ หนา ท่านเรียกชื่อว่า ว่าเป็นกมุตอันหนึ่งไป
 ร้อยแสน กมุตนี้ไฉไร มีนามตามใช้ ว่าเป็นบุญทริกหนึ่งแน
 ๑ ร้อยแสน บุญทริกแท้ ท่านเรียกกันแต่ ว่าเป็นปทุม
 หนึ่งไป ๑ ร้อยแสน ปทุมนี้ไฉไร ท่านตั้งชื่อใช้ ว่าเป็นกะถณะ
 อันหนึ่งนา ๑ ร้อยแสน กะถณะนี้ หนา ท่านเรียกกันมา
 ว่าเป็นมหากะถณะหนึ่งไป ๑ ร้อยแสน มหากะถณะไฉไร
 ว่าเป็นอะสงไชย คือเหล็กจะนับพรรณา ๑ อันหนึ่งลำดับที่ นับมา
 ผิดจากเทศนา ของพระชินาวาที ๑ ลำดับเทศนาดังนี้

นิรพพุท มี แล้ว อัมพะ อะระหะมา ๐ อหะหะ กุมทา โสคันทิกา
 แล้ว อบ ปละ บุญพริก นี้ ปทุมะกะถาณะ ตามที่ จงรู้วิธี
 แล้ว สังเกต กำหนด แล ๐ แต่ ร้อยถึง โกฎี้ นี้ แท้ เขา สิบ
 คุณแน่ เร่งรู้ หนาอย่า หลงไหล แต่ โกฎี้ ถึง อะสงไขย เขา
 ร้อย แสน ไร่ เร่ง คุณเข้าอย่า ลืม แล หนึ่ง โสคนับ มี ตามแท้
 นับ ด้วย วัด แล ด้วย ดวง ด้วย ชั่ง เป็น ตาม ๐ โยชน์ หนึ่ง
 สี่ ร้อย เส้น ตาม เส้น หนึ่ง โดย ความ ยี่สิบ วาอย่า สงไสย
 วา หนึ่ง สี่ ศอกบอกไว้ ศอก หนึ่ง ท่านใช้ สอง คืบ ไร่ ตามมีมา
 ๐ คืบ หนึ่ง สิบ สอง นิ้ว หนา นิ้ว หนึ่ง ท่านว่า ดี กระเบียด
 จงจำเอา ๐ กระเบียด หนึ่ง สอง เมตต์ เข้า เมตต์ เข้า หนึ่ง เก่า
 แปร ตัวหา จงรู้หา ๐ ตัวหา หนึ่ง นั้น ท่านว่า แปร ไร่หา
 หนา ไร่หา หนึ่ง แปร เส้น ผม ๐ เส้น ผม หนึ่ง นั้น นิยม แปร
 ธูดี ผม ธูดี หนึ่ง แปร ธนูนา ๐ ธนู หนึ่ง ฟังรู้ หนา
 ท่านใช้ กันมา ว่า แปร ปริมาณ แล ๐ หนึ่ง นานับ โดย กว้างแท้
 ยี่สิบ วา แล ยาว ยี่สิบ วา เป็น ไร่ ๐ ถ้า โดย กว้าง ห้า วา ไป
 ยาว เส้น หนึ่ง ไร่ เป็น งาน หนึ่ง ฟัง จดจำ ๐ ถึง งาน ท่าน
 ประสมทำ เป็น ไร่ หนึ่ง กำหนดไว้ ให้ ดี ตั้ง ว่า มา ๐ ไม่
 นำ กว้าง ศอก หนึ่ง หนา ยาว สิบ หก วา เป็น ยก หนึ่ง ฟัง จำไว้
 ๐ นับ ด้วย วัด อย่างนี้ ไร่ นับ ด้วย ดวง ไป จงนับ ไร่
 ตั้งนี้ นา ๐ เข้า เกวียน หนึ่ง นั้น ท่านว่า ห้า ทะล่อม หนา
 ทะล่อม หนึ่ง ยี่สิบ สัต ๐ สัต หนึ่ง ยี่สิบ ทนาน สัต ทนาน หนึ่ง

ตั้งกัตสองจ้ง อชน จงจำไว้ ๐ จ้ง อชน หนึ่งสี่ กำมือได้
 กำมือหนึ่งไซ้ สี่กำมือตามมีมา ๐ ใจมือหนึ่งนั้น ท่านว่า
 ร้อยเมตต์เข้าหนา นับด้วยดวงเพียงนี้แล ๐ ทองภาว
 หนึ่งแท้ ยี่สิบ ตถุณ่ ตถุหนึ่งยี่สิบ ชั่งนา ๐ ชั่งหนึ่งยี่สิบ
 ตำลึงหนา ตำลึงหนึ่งรา สี่บาทถ้วน จงจำไว้ ๐ บาทหนึ่ง
 สี่สลึงไทย สลึงหนึ่งท่านไซ้ สองเฟื้อง จงจำไว้หนา
 เฟื้องหนึ่งนั้น สี่ไพหนา ไพหนึ่งท่านว่า สดงกล้า จงจำไว้
 ๐ กล้าหนึ่งสองกล่อมตามไซ้ กล่อมหนึ่งลงไป สดงเมตต์
 เข้าตาม มีมา ๐ อันนั้นนับด้วยชั่งหนา จงเร่งศึกษา
 เปน ตาม ประการวิธี หนึ่งโสดปีตามชื่อมี อยู่สิบสองปี
 นับ ชวดเปนต้นไปนา ๐ ปีชวดเปนชื่อหนูหนา ปีฉลู
 โคนา ปีชวดเปนเสือสัตว์ไพร ๐ ปีเถาะเปนกระต่ายไซ้
 มะโรงงูใหญ่ มะเสงงูเล็กแลหนา ๐ มะเมียเปนชื่อมิงม้า
 มะแมแพะหนา วอกว่าถึง ระกาไก่ ๐ จอสุนัขชุกญ่มุไซ้
 สิบสองปีได้ โดยนิยมตั้งกล่าวมา ๐ ปีหนึ่งสิบสอง
 เดือนหนา สิบสามบ้างรา นับเดือนห้าเปนต้นไป ๐ แล้ว
 เดือนหกเดือนเจ็ดไซ้ เดือนแปดเก้าไป เดือนสิบเดือน
 สิบเอ็ดมา ๐ เดือนสิบสองเดือนอ้ายหนา เดือนยี่สามมา
 เดือนสี่เปนสิบสองไป ๐ ปีโคะธิกะมาศไล่ เดือนเข้าอีกไซ้
 ปีนั้นสิบสามเดือนนา ๐ เดือนหนึ่งนั้นสอง ปักษ์หนา

คือข้างขึ้นมา ข้างแรมเป็นสองปักซ์ไป ๑ ข้างขึ้นสิบห้า
 วันได้ ข้างแรมท่านใช้ สิบห้าสิบสี่วันบ้าง ๑ เดือนใด
 เป็นเดือน ขาด ค้าง ข้างแรมท่านวาง สิบสี่วัน ตามวิธี
 ๑ เพราะตั้งนี้เดือนถ้วนได้ วันสามสิบไป เดือนขาด
 ยี่สิบเก้าวัน ๑ เดือนหก ถ้วนเดือนห้านี้ เป็นเดือนขาด
 พลัน ทั้งสิบสองเดือนเปลี่ยนไป ๑ จึงมีเดือนถ้วน
 หกเดือนได้ เดือนขาดเก้าไชวี่ ก็ได้หกเดือนเหมือนกัน
 ๑ ถ้ามีอธิกมาสนั้น เดือนแปดสองบัน เดือนถ้วนจึงเป็นเจ็ดนา
 ๑ วันมีชื่อเจ็ดวันหนา วันอาทิตย์มา วันจันทร์ วันอังคารนี้
 ๑ วันพุธ วันพฤหัสบดี วันศุกร์ ศักดิ์ศรี วันเสาร์ ครบเสร็จ
 เจ็ดวัน กลางวัน กลางคืน ครบกัน ท่านนับเป็นวัน
 หนึ่งควรจะได้ใจจำ ๑ วันหนึ่งนั้นแปดยามฆ่า กลางวันท่าน
 กำหนดไว้ว่าสี่ยามมี ๑ กลางคืนก็นับยามสี่ วันกับราตรี
 จึงเป็นแปดยามตามใช้ ๑ ยามหนึ่งสาม นาฬิกาไชวี่
 นาฬิกาท่านใช้ กลางวันท่านเรียกว่าโมงนา ๑ กลางคืน
 เรียกว่าท่มหนา นาฬิกาหนึ่งรา ได้สิบบาทท่านบอกไว้
 บาทหนึ่งสี่นาทียุ้ย นาที่หนึ่งได้ สิบห้า เพชรนาที่ เพชร
 นาที่หนึ่งนี้ หก ปราณ ด้วยดี ปราณหนึ่งสิบอักษรไชวี่
 ๑ ปีหนึ่งนับวันได้ สามร้อยวันไป กับห้าสิบสี่วัน วาร
 ๑ ปีโตท่านเพิ่มวันกาล เป็นอธิกวาร เพิ่มเข้า อีก
 วันหนึ่งนา ๑ ปีนั้นวันสามร้อยหนา กับห้าสิบห้าวัน

ตามทีโลกย์ยินยล ถ้าปีมีอะธิกะมาศปน เดือนแปดสองหน
 ปีนี้นมีวันมากรา ๑ นับวันได้สามร้อยหนา กับแปด
 สิบห้าวันยิ่ง ตามโหรนิยมนไว้ ๑ หนึ่งฤตุมีสามไร่ ๑
 เหมันต์ไป คิมหันต์ ฤตฺถานะนา ๑ เดือนสิบสองแต่แรมมา
 เดือนสี่เพ็ญหนา สี่เดือนนี้ชื่อเหมันต์ ๑ แต่แรมเดือนสี่จนวัน
 เพ็ญเดือนแปดนั้น สี่เดือนนี้คิมหันต์หนา ๑ แรมคำหนึ่ง
 เดือนแปดมา ถึงเพ็ญวรา อะธิกะมาศจรรู ๑ สี่เดือน
 ถ้วน ฤตฺถานะฤตุ แบบโหรเป็นครู ว่าตามศะคีโคจร
 ๑ ทิศแปดบันโดยนามกร คือทิศบูรพ์ก่อน เป็นทิศวัน
 ออกนา ๑ แล้วอาคเนย์ทิศ ทักษิณนั้นนา เป็นทิศข้างใต้
 ตามมี ๑ แล้วต่อไปทิศหริต จังประจิมนี้ เป็นทิศ
 ทวันตกหนา ๑ แล้วจึงทิศพายัพมา ทิศอุทรา เป็นทิศ
 ด้านเหนือจงจำ ๑ แล้วจึงทิศอีสาน สำเหนียกให้แม่นยำ
 นั้นทิศแปดทิศ คงตรง ๑

อีสาน	บูรพ์	อาคเนย์
อุตร	ทิศ	ทักษิณ
พายัพ	ประจิม	หริต

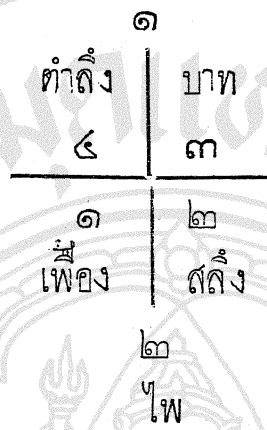
๑๐๔

๑	๑๓	๒๕	๖๑	๑๐๑	๑๐๐๐๐๐
๒	๑๔	๓๐	๗๐	๑๐๒	๑๐๐๐๐๐๐
๓	๑๕	๓๑	๗๑	๑๐๓	๑๐๐๐๐๐๐๐
๔	๑๖	๓๒	๗๐	๑๐๔	
๕	๑๗	๓๓	๗๑	๑๐๕	นับตั้งแต่สูญ
๖	๑๘	๓๔	๗๐	๑๐๖	ข้างท้ายไปดังนี้
๗	๑๙	๓๕	๗๑	๑๐๗	หน่วยสิบ
๘	๒๐	๔๐	๘๒	๑๐๘	ร้อยพัน
๙	๒๑	๔๑	๘๓	๑๐๙	หมื่นแสน
๑๐	๒๒	๔๐	๘๔	๑๑๐	ล้านโกฏิ
๑๑	๒๓	๔๑	๘๕	๑๐๐๐	
๑๒	๒๔	๖๐	๑๐๐	๑๐๐๐๐	

๑ แต่ ร้อย ถึง โกฏิ ไซ้ สิบ คุณ
 โกฏิ ทรายบดงไชยสูญ เหล่านี้
 ร้อยแสนเร่ง คุณ ภูค เติบพอ
 ลักษณะนี้ไซ้ ชองให้ ปราชญ์ เห็น ขะ

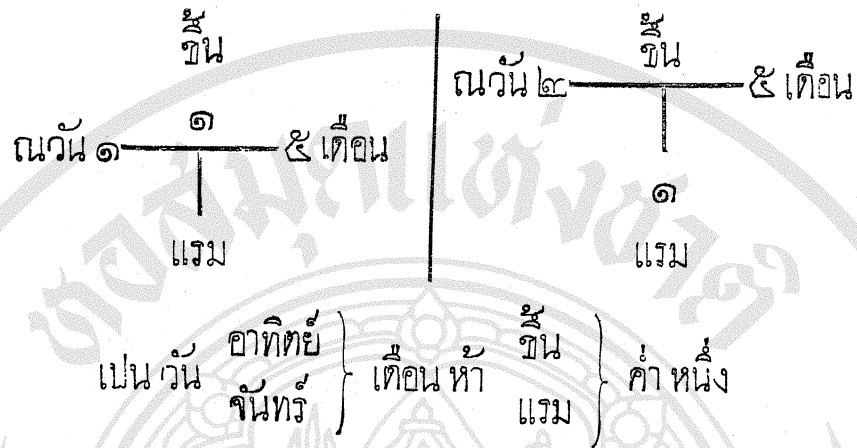
๑๐๕

๒
ซึ่ง

เป็น ซึ่ง สี่ทำถึง ตาม บาท สอง สี่ถึง เพื่อง สองไฟ

- ๑ ทำถึงบนเพื่องอยู่ หน กาน นานา
บาทใส่ บน สี่ถึง ทรา คุร ทำย
ไฟล่าง ซึ่งบน กาน บน อยู่ กลาง นานา
ต้น คุรตาม คุร ย้าย ยักใช้เรือนเงิน ๒๕

๑ วางวันนั้นนำเส้น โดยหมาย
เดือน อยู่ สุด สาย ปลาย เปลี่ยนไว้
ข้าง ขึ้น อยู่ ยอด สาย ยื่น อย่า ดงน แะ
แรม ค่ำ กา ไ้ ไ้รวี สี่ แบบ แผน ๖

๑ ไม้มลายลักษณะ ๕ สองสถาน
จัก นอก แบบ บรร หาว แห้งไว้
พวก คำ มคธ ขาน ควรใส่ ยอด แะ
ไม้มลาย ล้วนไว้ ส่วน ข้าง คำ สยาม ๖

๑. อนึ่งพึงสังเกต คำไม้มีลายเป็น ๒ อย่าง คำไม้มีลาย
ที่ข้างมีตัวยอ สกต ด้วยคำนี้มาแต่ภาษามคธ อย่าง ๑
คำไม้มีลายล้วน ด้วยเป็นคำไทย อย่าง ๑ จะรวบรวม
คำไม้มีลายมีตัวยอไว้พอเป็น ตัวอย่าง ดังนี้

๑. กัณยวิไทย ชลาไทย ไกยกล อายุไทย อะสงไทย
ราชพิณไทย ราชวินิจไทย อวยไทย ไชยไทย มีไทย ภาไทย
ถวายเป็นมงคล เวนไทย รุทธาธิปไตย พระรัตนไทย
ไทยภูวนารถ ไทยภพนารถ วรไทย ฝ่าไทย มารยา
ดาไทย พระหฤไทย ท้าวไทย ทาษไทย พระอาทิตย์ไทย
อรุณไทย อรไทย มหาศไทย พระวิไทย ท้าวสหสไทย
พระภูไทย พระภาคไทย เปนเทศไทย โภไทย มาไทยนาฬิ
บุรุษ อาษาไทย อัสวาษาไทย หัตถาษาไทย ขออะไทย เกทไทย
โทยไทย ไรศไทย ราชไทย ไจรไทย อรรคไทย อุตกไทย
นฤไทย ทไทย สบไทย สมไทย บัฏฐไทย อโนไทย
อุประไทย อะโนประไทย โญะธรรม สุวามไทย มาไทย
อาไทย นิราไทย พินาไทย โสกาไทย สุราไทย หิมวาไทย
พนาไทย เจริญไทย เลื่อมไทย ทรมไทย ปฐุมไทย
มัจฉิมไทย บัฏฐิมไทย อัสมาไทย อัสยาไทย ตามวิไทย
สงไทย วิไทย อาไทย อายุไทย ชีพัตถไทย กิลศอนไทย
อาชาวะไทย ประชาวะไทย ถีนไทย ขาตนิไทย พวกลไทย
มหาไทย วัทนอม

ฯ

๑ คำไม้มลายไม่มีตัว ยอ ชักเอาแบบในจินตามณีมา
 เทียบไว้ แต่แก้คำที่มีตัว ยอเสียบ้าง ดังนี้ ๖๖
 ๑ หัวไทแลไพร่พล ทั้งพงไพร่แลไร่นา เกรียงไกรไผ่ทรา
 ชะผดุงทั้งกรุงไกร ๑ ฉับไวแลปลดปล่อย แลถูได้
 แลครวโล โยไฟประไลไป แลร้องให้จะใจจึ่ง ๑ เจ้า
 ไทจะรำไฟ แลทางไกลยังไปถึง ไหวหวนแลพวัน พึ่ง
 แลไหว้พระแลโคตคธา ๑ หลั่งไหลแลไรเกษ แลไทรภพ
 ไทรทรา ไต่ทางหุรัถยา ทั้งแอกไถก็ไพบูลย์ ๑ บันได
 กระไตไฟ เราะห์ไผ่ละไมมุก ชับได้แลไว้ชัวร์ สมบูรณ์
 เชิญ เปนไฉน ๑ คลองไปแลโล่หลัง แลไถ่คนแลเลื้อยไร
 ไก่ไข่แลน้ำไหล แลใช้บึกประโฆงาม ๑ ไพร่แลไฟจิตร
 แลขวิดไขว้แลโอจาม ไฟไหม้แลไต้ตาม แลในหูก
 แลบ้านใหม่ ๑ ทำได้แลไว้คง แลตะไค้แลเบนไฟ
 ถูได้แลหอมไผ่ สว่างไสวแลไสยา ๑ ได้พุงแลตับไต
 แลเหงื่อไคอะเนกา ระวังระไววา จะกะโทษจะจมี
 ๑ ยากเชิญแลเรนไร ทั้งผลไม้แลไม้ตรี ใดใด
 แลไฟล์หนี แลบ่าไหล่แลแกว่งไกว ๑ ไส้ใช้แลไกรสร
 แลสไบละมุนละไม ผักให้แลไม้ไทร แลไอสุรย์แหล่งหลาย ๖๗

๑๐๙

๑ จป มุลบทเบ้อง

บวรพิก

เปน ประชุม ควรสถิตย

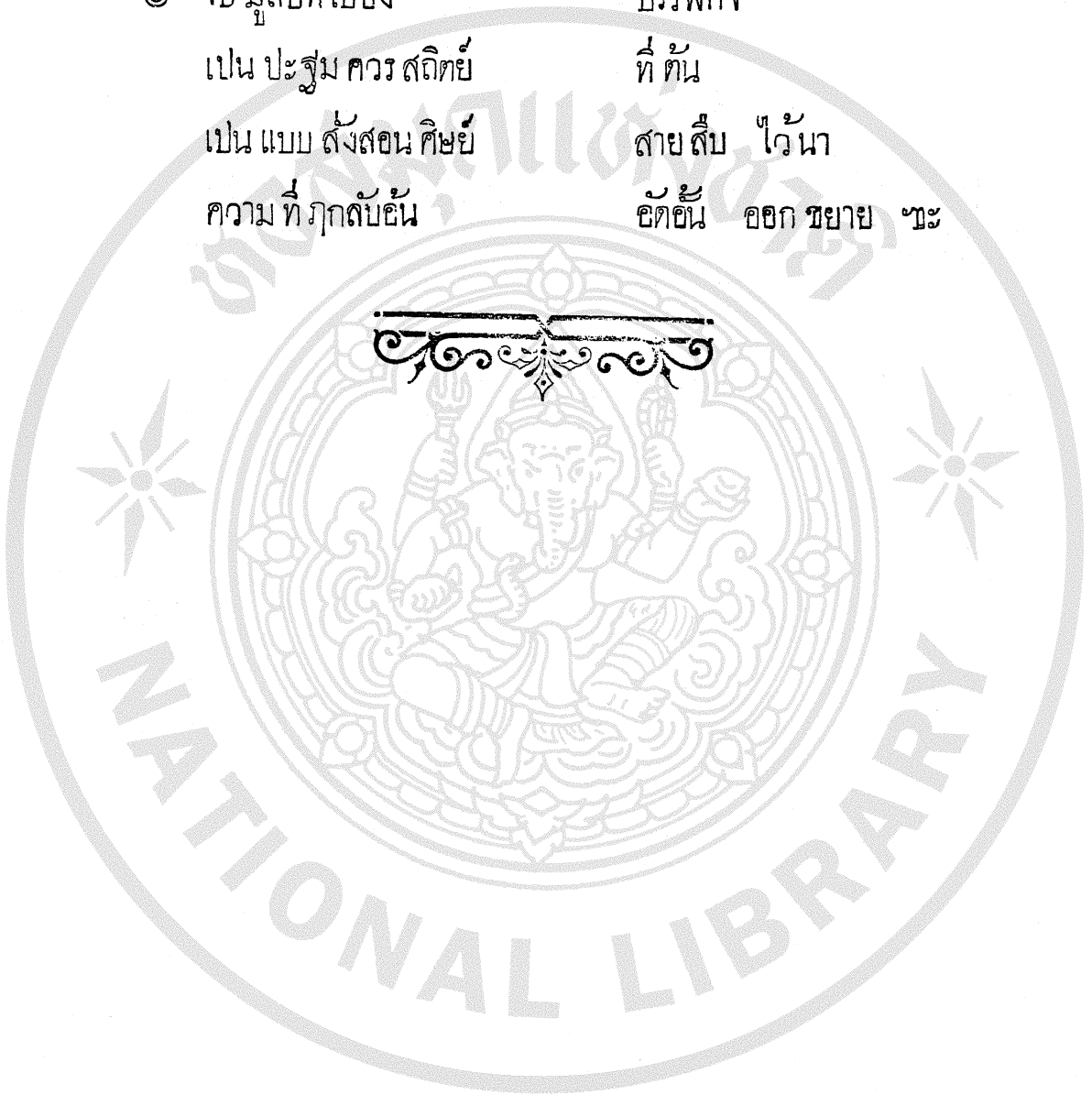
ที่ ต้น

เปน แบบ ถังสอน คิชย์

สายสืบ ใจนา

ความ ที่ ภาถับอัน

อิตอัน ออก ขยาย ะ

๐ ขอแต่งเสริมเติมใส่ไว้ ผูก สอน ต่อ มุขบท แบบ
 เจ้าคุณ ศรีสุนทร พอเด็ก อ่อน อ่านแล้วได้เข้าใจ ซึ่ง ขนบ
 ธรรมเนียม ทำนอง นั้น เป็น ฉบับ แบบ สยาม ตาม วิสัย
 โลกย์ นิยม นมมาน ปุราณไกล คนใหม่ ๆ ยัง ไม่ รู้ ตรา คาน
 ปโรหิต คิด ยาม ตาม นโยค ตั้งแต่ พรหม สร้าง โลก สืบฐาน
 ประสม เสศ ใน ราช ตีถาวร ประจวบ กาล ครบ เต็ม ไม่ เคลื่อน
 คลาย พระจอม พงษ์ ทรง พุฒ มกุฏ สยาม รับสั่ง ให้
 ใช้ ตาม ไหร ถวาย ประกาศ ออก บอก แจ้ง จึ่ง แพร่งพราย
 จะ ขยาย บอก ข้อ ต่อ กันมา คือ ธรรมเนียม ใน หนังสือ ราช
 าสัน บรรทัด ต้น สารบาญ ข้างบน หน้า จง เขียน ว่า วัน
 ที่ นี้ ก่อน ราช ต่อ นั้น มา เขียน เดือน ลำดับ ไป แล้ว เขียน
 ปีรัตน โกสินทรศก ๑๐๘ ยกเป็นปฐมนิยมไซ แล้ว จับ ความ
 ตาม กระบวน ลำนวนใน เราบอกไว้ จง ตำเหนี่ยว ให้ แน่นนอน
 สิบสอง เดือน เป็น ปี ไม่มี เสศ แะ นิเทศ ทางไสย อนุสร
 เมษายน ต้น ปี ราช จร นามกร เดือน ๕ ภาษาไทย ราช นี้
 ท่าน ประสงค์ เอา ตั้ว พระ จะว่า แกะ ก็ได้ บ้าง อย่า กังไช
 ๓๐ วัน ถ้วน ๆ กระบวนไว้ ถ้า ข้างไทย ก็คงขาด อยู่หนึ่ง วัน
 เดือนที่ ๒ รอง ถัด เดือนปฐม ชื่อ ว่า พุศภาคมทุ คมสัน
 ราช โค ภู เลือก ผ่อง ผิวพรรณ มี ๓๑ วัน อย่า วนเวียน คือ
 เดือน ๒ ข้างไทย เป็น เดือน ถ้วน อย่า ผันผวน แผกผิต คิด
 พาเหี้ยม เก่า กับ ใหม่ จำไว้ ให้ แนบเนียน เสี้ยมแรง เรียง ก็ ให้

รู้ทั้ง สอง ทาง เดือน ที่ ๓ ได้ นาม ตาม นุสนธิ์ คือ เดือน
 มิถุนายน อย่าง อย่าง นาง ราชินี เป็น มนุษย์ บุรุษ นาง ทุ
 เหมือน อย่าง ไชยาศน์ เมื่อ ยาม เย็น เคียง ๆ กัน เป็น คู่ คู่ หน้า ชัน
 จะ อัจฉริยะ บ้าง อย่าง ไร แล ไม่ เห็น ดวง ตารา เรียง ราย คล้าย
 กับ เป็น ชัน แล เห็น ไร ๆ ไม่ รู้ นาน ใน เดือน นี้ ๓๐ วัน ไม่มี
 เสศ เรา เรียก กัน ว่า เดือน ๗ เศษ ฐา ขาด บ้าง เต็ม บ้าง เป็น
 ครึ่ง ครา นาน ๆ เพิ่ม อธิวาริ์ ดี ถิ่น เดือน ที่ ๔ มี ศัพท์
 สำหรับ พจน์ พ้อง กับ ภาค มคธ ภาษา ว่า กรกฎาคม เป็น
 สมญา แปล ออก มา ศัพท์ นี้ ราชูปู ๓๑ ทิวากาล ไตรมย
 โบราณ ใช้ เรียก เดือน แปด นะ พ่อ หนู จง จำ ไว้ เกิด หนา ตำรา คุ
 ให้ พึง รู้ เกิด เดือน นี้ ไม่มี ขาด ถ้า ครบ ถ้วน ตาม ปี มี สอง หน
 แปด เบื้อง ต้น เรียกว่า บพพาสถ แปด เบื้อง ปลาย แห่ง กาล
 อาสาฬหมาส ชื่อ ว่า อุตสาธ เป็น สอง นาม เดือน ที่ ๕
 เรียกว่า สิงหาคม จง นิยม จำ ถ้อย อย่าง ทวน ถาม ประสงค์
 ถัก ว ราชสิทธิ์ สิงหนาม โดย นิยาม มี อยู่ ๓๑ วัน ข้าง ไทย
 พ้อง ร้อง เรียกว่า เดือน ๘ ฐา เจ้า จง จำ คำ เรา สรร ถ้า
 เดือน ๙ แล้ว ก็ ขาด เป็น ลำ คัญ จะ ว่า พรรณ เดือน ที่ ๖ ยก ต่อ ไป
 คือ เดือน กันยายน ย้าย วิถี ฐา ราชินี งาม ตาม วิไลย ๓๐ วัน
 จง ลำ คัญ ให้ เข้าใจ เดือน นี้ ใช้ เดือน ๑๐ ถึง เกตุ ด้ว ถัก
 ไป เดือน ที่ ๗ จำนวน นับ จะ บอก ศัพท์ ชื่อ ไว้ อย่าง ไชย ทุลาคม
 สมญา อุด้า หัก คือ ราชิ์ ทราฐ จง รู้ นาม ราชินี นี้ มี วัน ๓๑

บอกไว้เสร็จสิ้น อย่าง ทางสยาม ตรง กับ เดือน ๑๑ อัฐซาม
 ประสงค์ ความ ตาม คดี ที่ สำแดง ลำดับ นั้น ครั้น ถึง เดือน ที่ ๙
 คำพิร แพทย์ เพศ โสย ได้ แผลง ชื่อ พุทธจิกายน นิพนธ์ แผลง
 วิฉิกะ ว่า แม่ตั้งปอง ถ้อง กระบวน ๓๐ วัน พอ ที่ ไม่มี เสศ
 จง สังเกต จำให้มัน อย่าง นั้น ผวน เดือน ๑๒ ต้อง นาม ตาม
 จำนวน จง ใคร่ ครวญ ตกไว้ ได้ ใช้ การ เดือน ที่ ๙ เนาวมาศ
 ประสาธสรว ชื่อ ว่า ธนวิาคม ประสม สาร ราชัน นี้ เหมือน ธน
 นำไม้ พรวน แสดง การณ์ ตาม กิจ ไม่ ค้าง เกิน ๓๑ วัน ถ้วน
 จำนวน ใช้ ตรง กัน กับ เดือน อ้าย ไม่ ห่าง เหนิ กุมาร เรือน
 รำ จำไว้ เหนอญ คง เจริญ สำหรับ ประดับ ตน เดือน ที่ ๑๐ หีบ
 ยก มา แผลง มกราคม แจ้ง แห่ง นุสนธิ คือ ราชัน มังกร สัตว์ จร บน
 นภา ตล อากาศ ประหลาด ครั้น ๓๑ ทิวาวัน คดี ตก อยู่ ใน เดือน
 ยี่ สยามสรว ที่ ๑๑ ชื่อ ว่า กุมภาพันธุ์ จง สำคัญ เข้า ใจ ให้ ชัด เจน
 ราชัน นี้ พิกัด กว่า เขา เหนอ แผลง ว่า หม้อ อย่าง ใหญ่ ไม่ เคย เห็น
 ๒๘ วัน ถ้วน จำนวน เกณฑ์ บาง ที่ เปน อธิกสุรทิน ใน ปี นั้น
 เต็ม วัน ทวี เข้า เปน ๒๙ อย่าง วิธ จง จำไว้ ให้ มัน หมั่น ประคิน
 ตาม คำพิร ปณินทิน สโมธาน กุมภาพันธุ์ ตรง กัน กับ เดือน ๓
 รูป ความ ย่อ ย่อ พอ สันนิษฐาน แล้ว ถึง เดือน ที่ ๑๒ ทำนอง
 กาล นาม ขนาน ชื่อ ว่า มินาคม นั้น คิด ทำ คำ แปล ไว้ เปด็อง
 ปลิต ความ สง โสย สำนึก ยี่ ให้ งาม สม ศัพท์ มินา นี้ ว่า ปลา
 จง ประมรภ์ โดย นิยม ๓๑ เสร็จ กระบวน เปน เดือน ๔ ข้าง

เรา เขา สยาม ตำรวจ ความ ตาม วิธี ที่ สอบ สอน ครบ ปี หนึ่ง
 บริบูรณ์ ประมูล มวญ ๑๒ เดือน ถ้วน ๆ ธรรมดา โดย นิยม
 สมมติ คดี โดง ยี่ จง อา โภค จตจำไว้เถิด จำ พช เป็น เครื่อง
 ประเทือง เรื่อง บัญญา พรรณา ตาม เค้า สำเนา กลอน ฯ

๑. อนึ่ง จะ สาธก ยก เขา ช้อ แต่ ย่อ ย่อ หยิบ แยก เป็น แบบ สอน
 จำ คล่อง ๆ มิ ให้ ต้อง อนุาทร เป็น ตอน ๆ ตั้งแต่ เมษายน มา
 เมษายน คน เก่า เขา ว่า เมษ เนะ นิเทศ ที่ ๒ พฤษภ หนา ที่ ๓
 เมถุน นั้ ลำดับ มา ที่ ๔ ว่า กรกฎ กำหนด จำ ที่ ๕ ว่า สิงห
 นำ สำ เนียก ที่ ๖ เรียกว่า กัญญา นำ ชัน ชำ ที่ ๗ เรียกว่า
 ตุลย์ ตุลาคม กรรม ที่ ๘ จำ ว่า พิจิต พึง เข้าใจ ที่ ๙ ธนุ พัง
 ถนต์ ที่ ๑๐ ถัด ว่า มังกร สุนทร ไซ ที่ ๑๑ ว่า กุมภ เหมือน กำไว้
 ที่ ๑๒ ใช้ ว่า มิน ล้น กระบวน ฉนั้น ว่า พรรณ ฉนั้น เดือน โดย ลำดับ
 เป็น ฉบับ ระเบียบ ได้ สอบ สอน จง หมั่นดู หมั่นอ่าน หมั่น ทบทวน
 หมั่น ไหว้ ครอบ วน หมั่น นึก หมั่น ตฤกตรา แต่ ย่อ ย่อ พช คิด ไม่
 จิตถรร ถ้า อยากรู้ พิศดาร จง ศึกษา ที่ ครู เฒ่า เขา ดี ยังมี นา
 ให้ อุดาห์ เถิด คง รู้ ได้ ดี ชี้ ว่า คน เกียจ คว้น บอ พาน พบ
 บอ ประสพ ความ รู้ ได้ ชู ศรี วิชา ทราม ทว พย์ ก็ สูญ ไม่ พุด มี
 มิตร ที่ ร่วม ไม่ ตรี ก็ หน่าย ตน ไม่ มี มิตร ชี้ ว่า หมด ซึ่ง ความ
 ศุข ไม่ มี ศุข ชี้ ว่า สิ้น การ กุศล บุญ ไกษย แล้ว ไฉน จะ
 ชาติ ยล ศิว โมกซ์ มรรค ผล นิพพาน เอย ฯ